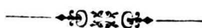

دیوان

سلطان بایزید ثانی

معارف نظارت جلیله سنك رخصتنامه سیله

در سعادت

مطبعهٔ عثمانیه

١٣٠٨

مقدمه

— بعد اداى ما وجب علينا —

جناب نسقساز عوالم پادشاه معارفپرور وشهريار عواطف گستر افندمز حضرتلرينى ما دام الملوان اريكه پيراى شوكت وشان بيورسون آمين .

غبطه بخش ادوار سالفه اولان دور جليل بيعديل شاهانه‌لرنده هر صنف تبعه وزير دستان شهرياريلرينك مظهر اولدقلرى مساعدات وامتيازاتك اداى وجيبهٔ شكر وتحمدتنده لسان وقلم عاجز اولوب از جمله ارباب معارف نائل حمايت مخصوصهٔ حضرت ظل اللهيلرى بولنمق ملابسه‌سيله سالكين علم ومعرفت كوندن كونه شايان افتخار وشكران اوله‌جق مرتبه‌ده ازدياد بولمقده وآثار نافعه وادبيه‌يه اولان رغبت كتدكجه فوق العاده آرتمقده‌در .
دولت ابد مدت عثمانيه خاندان جليل العنوانك اثر همت

وجلادتی اولدیغی کبی معارف ومدنیت عثمانیه دخی ینه او خاندان عالینك زیر جناح حمایت وصیانتنده وجود بولمشدر .

میدان غزاده هر بری برر قهرمان زمان اولان سلاطین عظام حضراتی اثنای مسالمتده سیف سطوتلرینی قلمه تبدیل ایدرك بر چوق آثار جلیله میدان شکران واستفادهیه وضع ایلمشلردر . بو جملهٔ عالیهدن اولهرق « سلطان بایزیدخان ثانی » حضرتلری کبی بر پادشاه عالیقدرك آثار ادبیهسندن اولوب دسترس اولمش اولدیغم مجموعهنك موقع انتشاره وضعنی چوقدن برو امل ایدنمش ایدم . مشار الیهك طبیعت شعریهلری تاریخ نظرنده واصل مرتبهٔ ثبوت وتحقق اولمش ایسهده اشعار موجودهلرینی حاوی مرتب دیوانلری بولندیغی هرکسجه معلوم اولمدیغی کبی بویله بر دیوان میدان انتشاره چیقسه بیله صحتنده تردد اولنه بیلهجکی ملاحظهسنه مبنی بوبابده تدقیقات لازمه اجراسنه لزوم کورمش ایدم .

اجرا ایلدیکم تحقیقات وتتبعات بو خصوصدهکی تردد واشتباهمی ازاله ایتمش اولدیغندن شو اثر جلیل القدرك آرتق انظار ارباب ادبه عرض ایتمك زمانی کلمش اولدی . مجموعهنك بعض یرلری مرور زمانله اوقونماز بر درجهده

سیلنمش اولمغله اویله اولان محللر صفر ایله کوسترلمشدر .

بوندن مقدم « یاوز سلطان سلیم » حضرتلرینك اشعارینی حاوی نشر اولنان مجموعه‌نك مظهر اولدیغی رغبت ایسه آرزو وجسارتمی تأییده باعث اولدیغندن سایهٔ توفیقاتوایهٔ حضرت شاهانه‌ده حصول امله موفق اولدم .

دیوانك اصلی (۱۱۲۱) سنه‌سنده یعنی یوز سکسان بو قدر سنه اوّل استنساخ ایدلمش وعصر بایزید خانینك شیوهٔ کتابت واملاسی وبالخاصه او زمانکی شیوهٔ لسان عثمانی محافظه اولنمش اولدیغندن بودفعه طبعنده دخی املا وعباراتی اصلا تغییر ایدلمیه‌رك حال اصلیسی ابقا قلنمشدر .

بوصورت اثرك لطافت اصلیه‌سنی انظار ارباب دقتده میدانه قویه‌جغی کبی لسانمزك بوکونکی حالنه نظراً نه قدر تبدلاته اوغرامش اولدیغنی دخی ارائه وتوضیح ایدرك مطالعه ایدنلرك استفاده‌سنی موجب اوله‌جغی درکاردر .

خاقان مشار الیه حضرتلرینك « کلام الملوك ملوك الکلام » مضمونه تمامیله ماصدق وهر برکلمه‌سی بر جوهر حکمت عدینه مستحق اولان آثارندن معناً ومادةً اولنه‌جق استفاده ایسه مستغنئ عرض وبیاندر .

صاحب اثرك قدرت ومزيت ادبيه‌سنى تقديره ديوانك مطالعه‌سى كافى اولمقله برابر ترجمهٔ حاللرينه وقوفك دخى فائده‌سى منكر اولميه‌جغندن مدت حيات وسلطنتلرينك صورت كذرانى حقنده اجراى تتبعات ايله بو يولده بر قاچ سطر قاره‌له‌مقدن كنديمى آله‌مدم .

بويله بر پادشاه ذيشانك تصوير حياتى يولنده خامه‌ران اولمق حدمك فوقنده بولنديغنى بيلمز دكل ايسه‌مده بونده مشهود اوله‌جق نقايصك قارئين كرام جانبندن نظر صفح ايله كوريله‌جكى اميدى باعث جسارت اولمشدر .

« ومن الله التوفيق »

محمد فؤاد

سلاطین عظام عثمانیه نك سکزنجیسی اولان سلطان بایزید خان ثانی فاتح سلطان محمد خان حضرتلری کبی برپادشاه عالیجاهك فرزندار جمندی و یاوز سلطان سلیم کبی برقهرمان ذیشانك پدر عالیقدری اولوب سکز یوز اللی بر سنۀ هجریه سنده زینتساز مهد وجود اولمشدر .

پدر عالیلری ابو الفتح والمغازی سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك علوم ومعارفه اولان رغبت فوق العاده لری جهتیله آوان صباوتلرنده بالطبع هرشیدن اوّل تحصیل علومه سوق اولنمشلر وخاقان مشار الیه حضرتلرینك مکتب ادب وعرفاننده وملا صلاح الدین ومیرم چلبی وحمیدی وملا عبد القادر کبی دهاة عصرك رحلۀ تدریسنده مادی ومعنوی اکتساب فضائل ایدرك شرف ذاتیلرینی حلیۀ معرفت وادبله تزیین بیورمشلردر . وقتا که سن عالیلری ادارۀ امور دولته مقتدر اوله بیله جکلری برحده واصل اولدی او زمانلر مقتضای حکمت حکومت عد اولندیغی اوزره او یولده دخی اکتساب معلومات واقتدار ایله تکمل ایلملری ضمننده اماسیه سنجاغنه والی تعیین اولندیلر .

اماسیه ده بولندقلری مدتجه دولت وملتلرینه پك چوق

خدمت ومبرات عدیده تأسیس واحیاسنه احراز موفقیت ایتمش اولدقلری کبی معیت حضرت فاتحده برخیلی محاربه‌لرده حاضر بولنه‌رق اکمال تحصیل بیورمشلردر .

بیوک برادرلری سلطان مصطفی اوّلجه ارتحال دار بقا ایتمش اولدیغندن کندولری ولی عهد سلطنت بولنمشلر ایدی .
پدر جنت مقرّ عالیلری ینك ردوس فتحی ایچون استانبولدن حرکتله ککبوزه مرحله سنه مواصلتلرنده عازم کلشن سرای رحمان اولدقلری (٤ ربیع الاول سنه ٨٨٦ پنجشنبه) خبر اسف انکیزی اماسیه ده (١٢ ربیع الاول سنه ٨٨٦) واصل سامعهٔ همایونلری اولدیغی زمان پك زیاده اظهار کدرله ماتمپوش اولمشلر ومع مافیه درسعادته وقتیله یتشمك مجبوریتنده بولندقلری جهتله درت کون ظرفنده لوازم سفریه‌لرینی بالاکمال عزیمتلرینی استعجال بیورمشلردر .

اماسیه‌دن طقوز کونده اسکداره مواصلتله کندولرینه کمال اشتیاقله منتظر بولنان یوز بیکلرجه خلقك آلقشلری آره سنده استانبوله کچمشلر وفرداسی بازارکونی که سکز یوز سکسان التی سنه‌سی ربیع الاولنك یکرمی برینه مصادفدر، نعش مغفرت نقش حضرت فاتحی کمال احترام ایله بعد التدفین جالس اورنك سلطنت اولمشلردر .

جلوس همایونلرنده تام اوتوز بش یاشنه وفضائل علمیه وادبیه ایله برابر فن تدویر حکومت وادارهٔ دولتده درجهٔ قصوایه واصل اولمشلر ایدی .

وفات پدردن فوق العاده متأثر اولمش بولنملری جهتیله بعدالجلوس اوچ کون متمادیاً اجرای ماتم وفقرا وضعفایه بذل عطایا وکرم ایتدکدن صکره امور سلطنته اشتغاله باشلامشلر در .

کچوك برادری سلطان جم حضرتلری اوروپاده بولندیغی هنکامده کندولری اوروپا دولتلری طرفندن سلطنت سنیه‌یه قارشو آلت اتخاذ ایدلمش اولمسندن طولایی دولت علیه‌جه فتوحاته تماميله حصر مقدرت اولنه‌میوب مع مافیه ممالك عثمانیه‌دن اوروپایه عزیمتلرندن صکره اصلاحات داخلیه‌یه بذل اقدام وسکز یوز سکسان طقوز تاریخنده بغدان جهتنه عسکر سوقیله کیلی واقکرمان شهرلری ضبط اولنه‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدلمشدر .

بوندن صکره مصریلر ایله آچیلان محاربه‌ده مصریلیلر اوزرینه سوق اولنان سردارلر یکدیکرینی متعاقباً دوچار مغلوبیت اولمسی جهتیله سلطان بایزید ثانی حضرتلری

بالذات حركتله تأديبلرینه مسارعت كوسترمشلر ایسه ده بودفعه دخی تونس حاكمی عثمان ابن حفصینك وساطتی ایله عقد مصالحه اولنمشدر (٨٩٦) .

سكز یوز طقسان یدی تاریخنده موكب همایون روم ایلی طرفنه توجیه وجهۀ مظفریت ایدرك ارناودلق جهتی غارت ایدلمش اولدیغی كبی متعاقباً دخی مجارستان طرفلرنده غلبات متعدده یه نائل اولنمش و بوسنه وخرواتستان ضبط ایدلمشدر .

غلبات ومحاربات واقعه ده اخذ اولنان غنائمك مقداری بردرجۀ فوق العاده یه بالغ اولمش ونهایت مجار پرنسلریله اوچ سنه لك برمتاركه عقدیله مجارستان سفرلرینه موقتاً فیصل ویرلمشدر (٩٠٠) .

حضرت پادشاه (٩٠٢) سنۀ هجریه سنده ترسانۀ عامره ده انشا ایتدیریلان ایكی قطعه جسیم قالیون ایله اوچیوز قدر سفائن صغیره دن مركب بر دونمایی كمال وبراق رئیسلرك قوماندا سنه توديع ايدرك وجمله سنی بردن قپودان دریا داود پاشا معیتنه ویره رك بحراً موره صولرینه سوق واعزام بیوردقلری كبی ذات همایونلری دخی براً حركتله

يونانستان اوزرينه يورومشلر وهر ايكى قوتك صولت قهرمانانه‌سى ايله اينه بختى ومدون وقرون قلعه‌لرى ومدللى ودراج وناوارين كبى برچوق شهرلر فتح وضبط اولنمشلردر .

اشبو موره سفرى اوچ درت سنه امتداد ايدوب سالف الذكر قلعه‌لرك فتحى (٩٠٥) تاريخنده ميسر اولمش وموره نيم جزيره‌سى كاملاً ادارۀ سلطنت سنيه‌يه كچمشدر .

بومحاربه‌ده وبالخاصه اينه بختى قلعه‌سى محاصره سنده سفائن عثمانيه‌نك مظهر اولديغى غلبات ومظفريت ترقيات بحريه‌مزك درجاتى موازنه‌يه كافى بولنمشدر .

تاريخ مذكورده روسيه دولتى ايله ايلك دفعه اوله‌رق بر تجارت معاهده‌سى عقد اولنمسى شايان قيد وتذكار وقايعدندر . چونكه اوزمانلر دولت مشار اليها شمديكى جسامت ومعموريتى حائز دكل ايكن دولت عليه مرتبۀ كماله ايرشمش وتجارت عثمانيه مترقى برحالده بولنمش ايدى .

طقوز يوز التى ويدى سنه‌لرنده ونديكليلرك پاپا ايله المانيا، انكلتره، فرانسه، اسپانيا، ناپولى، لهستان ومجارستان حكومتلرندن بالاستمداد كليتلو بر متفقين دونمه‌سى تشكيليله آق دكزده استيلاو مدللو جزيره‌سنى محاصره ايتملرى اوزرينه

قوۀ کافیه ارسالیله اعدای متفقه منهزم و پریشان ایدلدیکی کبی
بوصره‌ده قره‌مان اوغللری ایله تکه ، حمید وایچ ایلی کبی
برطاقم عشائر اناطولیده‌ده براختلال چیقارمش اولدقلرندن
عشائر مرقومه دخی اوریلوب دائرۀ اطاعتـه ادخال
قلنمش وبوسـنه جهتنده بولنـان لونجه قلعه‌سیله اشقودره
طرفنده بولنان دراج قلعه‌سی فتح وضبط ایدلمشدر .

حضرت پادشاه بوندن‌صکره زمان عالیلرینی امور داخلیه‌یه
حصر ایدرك برچوق اصلاحاته موفق اولدقلری کبی
(۹۰۷) تاریخنده برهوا اولان غلطه جبخانه‌سی ایله طقوز
یوز اون بش سنه‌سنده وقوعبوله‌رق عادتا استانبولی خرابه
زاره چویرمش اولان زلزلۀ عظیمه‌ده منهدم اولان سوری
وداخل سورده سقطلنان ویقیلان اماکن وآثار قدیمه‌یی
مجدداً تعمیر وانشا بیورمشلردر .

بوسنه‌لرده یکدیکرینی تعقیب ایدن مصائب ومتاعب وجود
شاهانه‌یی دوچار ضعف ایتمش اولمسیله امور سلطنتی اولاد
اکبرلری بولنان سلطان احمده ترك وفراغ ایله استراحته
میل بیوردیلر ایسه‌ده بایزید ثانی حضرتلرینك تاج وسلطنت
ایچون سلطان احمدی ترجیح ایتملرینه مقابل یکیچری طرفندن

دخی شهزاده سلطان سلیمك مقام حکومته کتورلمسی یولنده
وقوعبولان تصدیات وتشبثات تصور شاهانه‌لرینك قوه‌دن
فعله اخراجنه مانع اولمش وسلطان احمد اسکداره قدر
کلدیکی حالده استانبول جهتنه کچمك میسر اوله‌مامش ایدی .

بوحال بر زمان دوام ایدوب سلطان سلیم ایسه والیسی
بولندیغی سمندره سنجاغندن ادرنه‌یه قدر کلمش وحتی
اوزرینه سوق اولنان اردو ایله محاربه‌یه بیله کیرشمش ایدی .

بومحاربه‌ده دوچار مغلوبیت اولمغله برابر برآرالق شهزاده
قورقود دخی درسعادته کله‌رك نائل سلطنت اولمق املنه
دوشمش وبوبابده پدرندن استمداد واستعانه ایلمش ایسه‌ده
بوسفر تاج عثمانی سناً بیوکلکه ویاخود پدرك استخلافنه
تابع قالمیوب عادات مرعیه‌نك فوقنده بر آرزوی عمومی
ایله یاوز سلطان سلیم کبی نادر وفوق العاده یرادلمش
بر شهریارك زیور سر سعادتی اولمق خصوصنه مشیت
آلهیه تعلق ایتمش اولدیغندن نه شهزاده قورقودك ونه‌ده
سلطان احمدك بوبابده‌کی تشبثلری کارکر تأثیر اوله‌میه‌رق
نهایة الامر شهزاده سلطان سلیم بایزید ثانی حضرتلری
جانبلرندن دخی واقع اولان امر وموافقت اوزرینه آلای

والا ایله درسعادته ایصال وطقوز یوز اون سکز سنه‌سی صفرینك سکزینه مصادف اولان جمعه ایرتسی کونی پدر عالیلری معرفتیله تخت عثمانی‌یه اجلاس اولنه‌رق بیعت رسمیه اجرا قلنمشدر .

بایزید ثانی حضرتلری بوصورتله تاج عثمانی‌یی مخدوم شوکت موسوملرینه ترك ایله دغدغهٔ سلطنتدن دست کش فراغ اولدقدن بش‌اون کون صکره آرتق کوشهٔ استراحته چکلمك املنه دوشوب بقیهٔ عمر عالیلرینی آب وهواسنی مزاجلرینه موافق بولدقلری دیمتوقه قصبه‌سنده کچیرمك ایچون قصبهٔ مذکوره‌یه عزیمت آرزوسنده بولندقلرینی امر وبیان بیورملری اوزرینه پادشاه نوجاه امر پدره اطاعتله لوازم سفریه‌لرینی اکمال ایدرك احترام وتعظیم تام ایله کندولرینی یوله‌چیقاردیلر وایکی قوناق مسافه‌یه قدر دخی تشییعلرنده بولندقدن صکره استانبوله عودت ایتدیلر .

لکن حضرت بایزیدك وجودی ذاتاً امراض متنوعه ایله صارصلمش وسن عالیلری ایسه رسیدهٔ حد کمال اولمش اولدیغندن ادرنه جوارنده سکودلی دره نام مرحله‌یه مواصلتلرنده خسته لکلری تشدد ایتمکله طقوز یوز اون

سكز سنه‌سی ربیع الاولنك اوننه مصادف اولان چهارشنبه كونی اجل موعودلری حلوليله عازم كلشنسرای آخرت اولمشلردر .

(رحمة الله عليه رحمةً واسعةً)

نعش مغفرت نقشلری تعظيمات فائقه واحترامات لايقـه ايله استانبوله نقل اولنه‌رق بنا واحيا كرده‌لری اولان جامع شريف قربنـده تربهٔ مخصوصه‌لرنده وديعهٔ رحمت الهيه قلنمشدر .

مغفور مشاراليهك ولادتلری (٨٥١) اولمسنه كوره سن عاليلری التمش يدی وتاريخ جلوسلرينه نظراً مدت سلطنتلری اوتوز ايكی سنه‌يه بالغ اولمشدر .

سـلطان بايزيد خان ثانی حضرتلرينك مدت حيـات وسلطنتلری نظر امعان ايله مطالعه اولنديغی حالده كوريلوركه كندولری سلاطين عظام عثمانيه ايچنده اعمار ملك واحيای مبرات ايله تميز ايتمش وحال سكون وآسايشی دائما سفك دماء وحرب ووغايه ترجيح ايله زمان سلطنتلرنده فتوحاتدن زياده اعمارات واصلاحاته نصب اهتمام ايلمشدر . مدت سلطنتلرنده بلاسبب هيچ بر جهته اعلان حرب اولنمامش ووقوعه كلان

محاربانك همان كافه سى اعدا جانبندن كوستربلان مجبوريت اوزرينه آچيلوب بونلرك اكثرنده‌ده لواى عثمانى مظهر موفقيت ومظفريت اولمشدر .

ايشته بوسببه مبنيدركه عهد همايونلرنده‌كى فتوحات اسلاف عظامى زماننده‌كى مقداره بالغ اوله‌ميوب مع هذا شمشير غالبانه‌سيله تحت تصرفه آلنان ممالك دخى استصغار اولنه‌مز . مقتضاى مشرب اكثر اوقاتنى ادبا وفضلا وخصوصيله ارباب تصوفله انس والفته حصر ايدرك سراى همايونلرنده مباحثهٔ ادبيه وشاعرانه ايله تلذذ بيوررلر ولسان تركيده شعر انشادنده عصرينك شعراسنه مسابقت ايدرلر ايدى . اشعارنده (عدلى) مخلصنى استعمال ايتمشلردر .

اصلاحات داخليه‌ده هر تدبيردن زياده افكار عموميه‌يى انوار علوم ومعرفتله تنوير ايتمكى ترجيح بيوردقلرى ايچون فتح ايتدكلرى ممالكده واناطولينك اكثر محللرنده جوامع شريفه ومدارس منيفه بنا واحيا ايدرك وبورالرك مدرس ومداوملرينه مخصصات وافيه احسان ايليه‌رك ارباب علومى تلطيف وتشويقدن كيرو طورمامشلردر .

زماننده عثمانلولرك الك برنجى ماآثر مفطوره سندن بولنان عسكرلك درجهٔ كماله واصل اولوب غلطه سرايينك مخرج عسكرى اولمق اوزره تأسيس وبنا ايتديرلمسى بوخصوصده‌كى اقدام واعتناى مخصوصلرينه دلالت ايتمكده بولنمشدر .

بوندن بشقه سراى همايونجه ومساند ومراتب دولتجه دخى برخيلى اصلاحات وتشكيلات نافعه‌يه موفق اولمشلردر .

دولت عليه‌نك امور بحريه‌سى دخى عهد سلطنت حضرت بايزيد خانيده اصلا نظر دقتدن دور طوتلميوب ترسانهٔ عامره مقتضاى زمانه كوره اصلاح اولنمش ودونتماى همايونك عدد واقتدارى يار واغيارك نظر تقدير وتحسيننى جلب ايده‌جك بردرجه‌يه ايصال قلنمشدر .

زمان عاليلرنده صنايع عثمانيه‌واصول معمارئ عثمانى فوق‌العاده مترقى برحالده اولوب درسعادتده وغلطه‌ده ، ادرنه واماسيه‌ده وبروسه‌ده وصاروخانده وممالك عثمانيه‌نك جهات سائره‌سنده احيا كرده‌لرى بولنان جوامع شريفه ومدارس منيفه‌نك طرز بديعلرى شودعوايه شاهد بى‌مثالدرلر . معمار خيرالدين چلبى ومعمار كمال كبى مشاهير اساتذهٔ اسلامك اثر چيره دستئ

مهارتلری اولان بوکبی اماکن مقدسه واطیفه‌نك نفاست معماریه‌لری بوکون دخی تقلید اولنه میه‌جق بر درجهٔ فوق العاده‌ده اولدیغندن بو بابده دها زیاده تفصیلات اعطاسنه لزوم کوریله مامشدر .

مشار الیه حضرتلرینك ورع واتقالری مناسبتیله تعدادی قابل اوله‌میان آثار خیریه‌دن اکثریسی مؤسسات دینیه وعلمیه‌دن معدود بولنمغله کرك بوحال وکرك طبعاً متصف اولدقلری حلم وتواضع نام نامیلرینه « ولی » لقب جلیلنی علاوه ایتدیرمشدر .

اشبو حلم واتقالری بعض کج بینان نظرنده دور ودراز محاکماتی موجب اولمش ایسه‌ده بولندقلری زمانك مقتضیاتی وخصوصیله شهزاده جم وقعه‌سندن طولایی اوروپادولتلرینك احوالنی تقدیر ایدن ارباب وقوف وانصافك نام عالیلرینی هرزمان تقدیس وتبجیلدن کیرو قالمیه‌جقلری درکار بولنمشدر .

دیوان سلطان بایزید ثانی

بسم الله الرحمن الرحيم

مناجات

۱

خدایا خدالق سکا یارشر
نته کم کدالق بکا یارشر
چو سن سن پناهی جهان خلقنك
قمودن سکا التجا یارشر
شه اولدرکه قوللوغك ایندی سنك
قولك اولمیان شه کدا یارشر
شو باش کم سکا سجده ایلامیه
شاهسه زیر پا یارشر
شو دل کم مریض غمکدر سنك
اکا ذکرکیله شفا یارشر

شوكم درّ غفرانك اولمق ديلر
غمك بحرنه اشنا يارشر
اكرچه كه عصيانمز چوقدرر
سوزومز ينه ربّنا يارشر
نه اميد ونه بيم در ايشومز
همان بيزه خوف ورجا يارشر
اكر عدلله صوره سن (عدلي)
عقوبت در آكه سزا يارشر
بن اتدم آنى كم بكا يارشر
سن ايله آنى كم سكا يارشر
شوكونده كه هيچ چاره سى قالميه
اكا چاره رس مصطفى يارشر

نعت شريف

٢

محمد عربى كم رسول اكملدر
تقربيله قمو انبيادن افضلدر
قلن رسوللرك قومنيدى دعوتى چون
نبوتى ايله بو انس وجانه مرسلدر

کم آنی مدح ایده چون مدحیدر انك لولاك
دفاتر دو جهان مدحنده مجمل در

عدوی بی بصر آکه مخالف اولسه نه طك
صحیحی اکری کوررلر شولرکه احول در

اکرچه ختم ایدی یوسفده حسن اعجازی
بو حسن خلقیله جمله سندن اجمل در

ایا معین بشر رحم قیل قتاده لره
شفاعت آیتی شانکده چونکه منزل در

قپك کدای دورر (عدلی) آنی رد ایتمه
که آکه محبت آلك دلیل اعدل در

۳

خواب غفلتدن اویانوب زینت اشجاره باق
قدرت حقه نظر قیل رونق ازهاره باق

کوزك آچ کورنیجه احیا اولدی اموات زمین
حشر احیاده اومنکر اتدوکی انکاره باق

سبزپوش اولوب قیامه طوردیلر هر برشجر
قلدیلر سجده حضور قلبیله کهساره باق

منبر شاخ اوزره چقمش وعظ ایدر مرغ چمن
سلسبیل آیاتی تفسیر ایدر انهاره باق

مشربك آب روان كبي اكر صاف ايليوب
عاشق صادق كچرسك كل برو ديداره باق
خار فكري بلبله كلدن قومز بوي وفا
يوق حسابينه صاي اغياري بروكل ياره باق
يارين آنده قالميم ديرسك فغان وزارده
(عدليا) بونده ايشيدوكك فغان وزاره باق

حرف الالف

٤

اي كمان ابرو نوله قربان ايدرسم جان سكا
بيك بنم كبي ايدر هر لحظه جان قربان سكا
مهركي جانده ازلدن صقلريدم صنه كم
دار دنياده كورب حيران اوليدر جان سكا
دلده غمزك زخمنه مرهم ددم دلبر ديدي
تير مژكانم يتر هر لحظه ده درمان سكا
[*] يوزنه بقمغه قانع اولور ابر زلفي
كونمي كوستردي عجب بخت سيهكار بكا

[*] بوراده برقاچ بيت دها اولمق لازم كلور چونكه وزن وقافيه تبدل ايده‌يور مع هذا اصلنده بويله كوريلوب يازلمشدر .

زلف دلداره شبیه اتدوکمه انجوبن
کورکی دوندردی مکر نافهٔ تاتار بکا
دل ضعیف اولدی تحمل ایده مز بارغمه
سربر اولور غم هجران دخی هربار بکا
(عدلیا) صحبت اغیارله بیزار اولدم
خوش کلور یار وفادارله بازار بکا

٥

بوی زلفکله بهشته کر واره باد صبا
روضه‌دن قرشو چیقوب رضوان دیه‌کم مرحبا
هر نه دم باد نسیم ایلتسه اولدم ایده‌لر
اهل جنت کوزلرینه کرد راهك توتیا
سایه سنده قدّکك سوردوکچون عمر دراز
سر وبالاکه چنار ال کوترب ایلر دعا
نی کبی نالم بنم اولدوغیچون سوزناك
اکلیوب آهنك ایدر چنك ایلیوب قدّن دوتا
کیمه شادی کیمه غم اتمش خدا قسمت ازل
سن سزین آه ایلك هردم نصیب اتمش بکا
درد دل درمانی صوردم طبیبه دیدی کیم
شربت لعلندن اوزکه دردکه یوقدر دوا

سن کدرسن ای صنم صاندم بدندن جان کیدر
بو سببدن دوستم (عدلی) ددی روحم سکا

حرف الباء

٦

رخلرینه اول ستمکر سنبل پرچین صلوب
فتنه صالدی دینه ایکی کافر بی دین صلوب
وادیء غمدن نجه مز زلف و خدك فکریله
عاشقك شبدیز آه واشك کلکونین صلوب
کوزلری جلا دنه ویرمش مژه خنجرلرك
دزد دل اصماغه ایکی کاکل مسکین صلوب
دردشك یاریله بیدارم شب هجر کده بن
کوزلرمدن صبح اولنجه خوشهٔ پردین صلوب
صبریله غم نقدی درعالمده واری نیلسون
(عدلی) کلدی خاك پایوکه یوغ و وارین صلوب

٧

کوی دلبرده رقیبك طعنی بلدردی بکا
خار او جندن کلستان ایچره نه چکمش عندلیب
عندلیب دل نجه دردیله فریاد ایتمسون
کل عذارینه کورر خار رقیب اولمش قریب

مرقچن دل دردنك درمانی ایتسم سؤال
قشلری یاین قورب مژکان زخم اولور مجیب
کرلبك جام مین یاد ایتسه منبردن یره
نعره اورب کندونی سرمست ایده اولدم خطیب
قشلرك محرابنه سجده ایدر اهل صلوة
کفر زلفوکه پرستار ای صنم اهل صلیب
واردخی (عدلی) جهانده عیش و نوش اتمه طلب
چون سکا بزم ازلده جام غمدن در نصیب

حرف التاء

٨

آیغین او یماکه یارك کر ویریدی بخت دست
باشم افلاکه ایرب عالم اولوردی زیر دست
برکجه کریارله پیمانه سورسم رشکدن
طلك دکل نه کاسهٔ کردونا کر بولسه شکست
چقمزم کوینددن امید لقای یارله
اهل ایمانه اولور حب وطن چون پای بست
زاهدی کوردم مریدیله چقر میخانه دن
سرکران بیری ولیکن اول بریسی نیم مست

هر دوانك شربتینی لعـل جاناندە قومش
(عدلیا) دردی سکا تقدیر ایدن روز الست

٩

قشلری یاین قورب اتدقجه مژکانی درست
هیچ خطا ایتمز ایرر هر جانه پیکانی درست
کرچه کم یاقوت دیرلر یزدی چوق مشق ومثال
یزمدی خطك کبی بر خط ریحانی درست
زاهدك یبری اولورسه یبری درنار جحیم
کفر زلفك اولمدی آنك چون ایمانی درست
چون کدادر قابکه کلدکجه ای شاه آفتاب
خوان حسنکدن نوال آلورسه برنانی درست
وعده سینه ای کوکل دلبرلرك الدانمه کم
آنلرك اولمز جهانده عهد وپیمانی درست
اول رقیب سك دیشن بیلردی یارك لعلنه
سنك اوروب قومادیلر اغزنده دندانی درست
کلشن نظمکده (عدلی) کل قوخولر دائما
هر نفس بلبل کبی کم اوقسـه آنی درست

حرف الثاء

١٠

نسنه يوق يانده دلدارك دلو جاندن عبث
عاشقه نسنه كورنمز درد هجراندن عبث
نالمى ايشتميوب زاغ رقيبى كوش ايدر
اول كله كلمز بلى مرغ سخنداندن عبث
زاهد روباه بقمز روى ياره نيته كم
دزد اولانه نسنه كلمز ماه تاباندن عبث
اولولانب سك رقيب اتمز نظر عاشقلره
عاشقه صورسك جهانده نسنه يوق آندن عبث
(عدليا) وصل استه هجرانده جان وير كلميه
دردله خوى ايليانه نسنه درماندن عبث

حرف الجيم

١١

ديداره طالب اولن اولمز جنانه محتاج
جانانه احتياج ايت كل اولمه جانه محتاج
قاشكله كربكڭدن قتلومه غمزه پس در
شمشير زنلر اولمز تير وكمانه محتاج

اول آفتابك ایتسم خاك درنده مسكن
بر ذره اولمزیدم قصر جنانه محتاج

چون ماجرا بلندی باشكدن اولدی تقریر
اول نسنه كم عیاندر اولمز بیانه محتاج

(عدلی) نكاره حالك عرض ایت نیاز برله
درویش اولنلر اولور شاه جهانه محتاج

حرف الحاء

١٢

طوت دِلو كی ایله لعل لب جانانی مدح
بنده یه لایق دكلدر ایلمك سلطانی مدح

مهر عالم تابی مدح ایتمك دوشرمی ذره یه
كوكبه لا یقمدر ایتمك مه تابانی مدح

جانومه لذت ایرشدوكن خدنك یاردن
یاره مك آغزنده دیلی اولمش ایدر پیكانی مدح

اوقلروكی مدح ایدر جسمده اولن هر قلم
هر چمن دل درصنا سن كم ایدر بارانی مدح

مدح عالمدن چو مستغنی اولو بدر آفتاب
(عدلیا) نیجه ایدرسن اول كوزی فتانی مدح

١٣

دور كلدر چون ايدر دور قدح جانى فرح
عاقل اولدركه طوتر هر دم اول آوانى فرح
دله كلدكجه خيالى غمى تسكين ايدرم
مردم اولن طوتر البته مهمانى فرح
دللر الدقجه سونسه نوله اول شاه جمال
مملكت فتحى ايدر خاطر سلطانى فرح
جاندر ايثارمز انجمنه آياغك توزينه
تحفهٔ مور ايدر چونكه سليمانى فرح
(عدليا) عاشقى غمكين دلريمش دلبر
كل غميله كچن ايت خاطر جانانى فرح

حرف الخاء

١٤

كل يوزك دورنده عشاقى رقيب انجمسون
اولدوغى يوقدر جهانده عشرت نوروز تلخ
آجى آجى اغلدوغم خلقه تأثير ايلدى
بو مقرر در اولورمش نالهٔ دلسوز تلخ
غالب اولدقجه كوكل ملكينه غم جان انجنور
ملك اهلينه كورمش دشمن پيروز تلخ

زلفکك فکریله ظلمات غم اولور هر کجه
کُن یوزك هجرنده اولور لذت هر روز تلخ
(عدلیم) بزم غمکده نالهٔ جان کاهله
اوش غمك چنکنده اولدی باکه سار و روز تلخ

حرف الدال

١٥

ایلدی مسکین صَیْحَن قصدومه اول صیاد بند
حلقه حلقه قلدی کویا صید ایچون بجان کمند
اُو یکنرمش لبلروکه سکر ایکن طتلودر
نازله کفتاره کلسك تلخ اولور بازار قند
بنمیله دوست اولسك جان ویرر غمدن عدو
نوش خند ایتسك بکا ایلر رقیبك زهر خند
زاهدا زهدك کورب رند اولنه طعن ایتمه کم
لوحه طرحن بویله چکمش اوستاد نقش بند
سا که قول اولمق بنم حدم دکلدر دوستم
سن شه ملك کرم (عدلی) بر اوکمادق لوند

حرف الراء

١٦

سنك زنجير زلفكدن دل ديوانه بند استر
اوصندى هجرله جاندن اصلماغه كمند استر
نوله ميل ايلسه خطك غداى لعل نابوكه
چو طودى قنده اولورسه غدا يبرينه قند استر
مى لعلن ايچوب واعظ خراب چشم يار اولدق
اكادى وعظ وتفسيرى كه سندن نصح وپند استر
جهانك عزت وجاهن ايدب ترك اول‌لوندای دل
چو همره شمدى مهرولر يقاسز بر لوند استر
لبك دار الشفاسندن اومر دل دردنه درمان
طبيب خسته دللرسن دواسن دردمند استر
كوكل كنج قناعتده اوتوركى خرقهٔ حزنى
چون اول شه قوللرين دايم فقير ومستمند استر
خيال سيمبر ايتمك اكا بكزر سنك (عدلى)
كدا خاك اوزره ياتركن كمشدن تخته بند استر

١٧

هر دلده كه داغ غم عشقك اثرى وار
آه ايتسه نوله دردله يانمش جكرى وار

قاشینه کوزی غمزایدر ای دل حذر ایت کم
اول اکریه بوفتنه نک اوغری خبری وار
یوزکده تمام اولدوغنه آیتی حسنک
حجت خطکی کوستر اکا کم نظری وار
تاصبحه دکن یوممسه کوز طکمی کواکب
[*] آهمله فلک یانه دیو بن حذری وار
ششدر هجرانه دوشدی کعبتین جان و دل
نردغمده اول مقام پیشه بینی زار ایدر
ظلمت هجرکده بلمز عدل وظلمن عالمک
اولقدر کم (عدلیی) زلفک غمی انکار ایدر

١٨

وارکن تنده بنم روح روانمدن اثر
حمدلله بر دخی قلدم جمالوکه نظر
خاکمک هر ذره‌سی رقص اوره یارک مهرله
کرایده زلفی نسیمی قبرم اوستینه کذر
اویکنرسه زلفکه سنبل سیه رونق ایدر
بکزرم دیرسه لبوکه کله‌لک ایلر شکر

[*] بوراده دخی نقصان ابیات اولمیدر زیرا وزن وقافیه بشقه بشقه اولوب ایکیسی ده نقصاندر .

سیر ایدرکن حسن ایلن چشمندن ای دل که صقن
ایلمك لازم دررر چونکم حرامی‌دن حذر
آتش اهم یقر هر کیجه شمعی صبحه‌دك
بلبلی نالان ایدر فریاد و آهم هر سحر
ایلدم دلده خیال چشمکه بغرم کباب
دوستم معذور اوله خیر الطعام ماحضر
کوزلرندن (عدلی) دلخسته‌نك شوق لبك
داغ حسرتله دوکریش یرینه خون جکر

١٩

قچن که کوکلره آغر بو آه آتش بار
اولور جهان کوزمه قاره زلفی کبی تار
خدنك غمزه‌سی بغرمده باشلر چقروب
یشومی قانه بو یادی بنم او لاله عذار
شرار آهمله رعد وبرقه اود برغوب
خجیل دورر کوزمك یغمرندن ابر بهار
کوزم یشینی صولر کوردی کندودن کتدی
اشتدی نالمی زار بلغ ایلدی کهسار
کوزك یشیله کنار اولمی سنك (عدلی)
زیاده سرکش اولبدر اوسروخوش رفتار

٢٠

کوزی دردیله دل زاریمی بیمار ایلر
صچی فکریله جهانی کوزمه تار ایلر
ایرمسه بوی وفا زلف ورخکدن جانه
نه کل ایلر آنی نه نافهٔ تاتار ایلر
طالعم کور بکه زلفك یوزکی کوسترمز
کم ایدر آنی که بو بخت سیهکار ایلر
عشق دلالی کوکل شهرنه سیر اتدکجه
غم متاعینه همان جانی خریدار ایلر
(عدلی) کوز یاشن آقیدب ینه دولاب کبی
کلستان سرکویك طولنوب زار ایلر

٢١

جوانلری سویلدن بو پیر بی تدبیر
بنی اسیر کیوب اغلر اکر جوان اکر پیر
آنك سلاسل زلفینه اوللی شیدا
نه بند ضبط ایده بیلور بنی نه خون زنجیر
بوکن که نقد ایاغوکه جان نثار ایدرم
قبول ایله هی آفت که اولدورر تأخیر
بو شوقله دلرم کیشکه اولم قربان
که آهوی دله شیرانه اورهسن برتیر

بنم قصورمی بولدك وفاده آنكچون
سن اتمدك هله جور ايلمكده هيچ تقصير
جناننده يورردم واقعمده ديمش سن
دوشكسه خير اوله صوفی كه عكسی در تعبير
محقق اولدی كه (عدلی) خطی غمن يزمش
قره يزو كبی آلنكده كاتب تقدير

٢٢

محتسب عاشقلری مست اولجق تعزير ايدر
مسئله بودر كه عاشقلر آنی تكفير ايدر
اهل تزويريله قلب النده اولور پايمال
ملك دل چون زلفكيله قشلرك ال بير ايدر

. . . .

خانه كم معمار يقسه آنی كم تعمير ايدر
غم چريسيله مقابل اولمغه عاشقلرك
قامتی قيلوب كمان آهينی آكه تير ايدر
كوكلی ملكن (عدلنك) غم لشكری يقمق ديلر
هی مدد اركان دولت آكه نه تدبير ايدر

٢٣

ايشكك دار الشفاسندن شو دل كم دور اولور
دردنه درمان بولنمز هجرله مهجور اولور

ایتلری قرشو کلوب وه وه دیریدی حالمه
خسته قلدم خسته اولن دوستلردن دور اولور
رخلرك شوقیله بر عاشق که جان ویره سنك
قبری آنك حشر اولنجه دوستم پر نور اولور
صانرم جاندن بلای ناکهانی دفع اولور
هر قچن کم باب دلبردن رقیبی دور اولور
ضعف مانع اولدی ایشیککده جان ویرملکه
خسته لر ایشنده اهمال ایلسه معذور اولور
نیجه کافر قلعه سن آلمق نصیب اتدی خدا
(عدلی) دلبر کوکلنی آلمق که مقدور اولور

٢٤

کوکلمی دیوانه قیلن زلف پر سوداسی در
جانمی پروانه ایدن شمع بزم آراسی در
قبرم اوزره سرو دیکك شمع یاقك دوستلر
چون بنی خاك ایلین شوق رخ وبالاسی در
کل یوزیله ذوق وشادینك برین اون ایلین
کلستان حسن ایچنده قامت رعناسی در
زینت اولمز کلستان ایچنده کل آچلمسه
کوینه رونق ویرن یارك رخ زیباسی در

تازه عاشق تازه دیوانه مثل مشهوردر
کتدی فرهاد یله مجنون عشقمك غوغاسی در
(عدلیا) حکمك انکچون نافذ اولدی عالمه
یازلن عنوانده یازك قشی طغراسی در

حرف الزاء

٢٥

سرعت اتمه ای اجل جسمده غم جاندر هنوز
غمزه لر زخمی کوکل دردینه درماندر هنوز
بر دم اکلن ای فلك کوکلم سراین یقمه کم
اول پری پیکر خیالی آنده مهماندر هنوز
تیغ غمزکدن قچر چشمکله جنك اتمز کشی
کرچه داغ فرقتك سینمده قلقاندر هنوز
تیرکك پیکانی در جسمده هرمو ای صنم
وارقیاس ایت کم ندکلو تنده پیکاندر هنوز
قانی پیکانکك یاشم دله ایردکجه یور
کل نظر قل یاشمك رنکینه کم قاندر هنوز
بو سببدن دود آهمله کلور بوی کباب
آتش غمله جکر جسمده بریاندر هنوز

دور اوللدن اول صنمدن مردم جسمك سنك
قاره كيمش ماتم ايچره (عدلی) كريانددر هنوز

٢٦

جكر تنور سينمده دم اولمز كم كباب اولمز
كون اولمز روز هجركده كوزم ياشی شراب اولمز
كوكلده سنك جوركله غمك بر خانه ييدی كم
دوام دور چرخيله زوال ايروب خراب اولمز
دريغ اتمه لبك بوسن نكارا خسته دللردن
كم آنك روز محشرده ثوابينه حساب اولمز
نيه قلسه نظر چشمم خيالك كورنر انده
دوعالم حايل اولورسه خيالوكه حجاب اولمز
كوزم ياشی اشيكوكه كيدر هر لحظه سائل‌در
نچون ابواب شفقتدن اكا بر فتح باب اولمز
صترسك لبلرك لعان بها جانلر ويرب ديرلر
جهان ايچنده‌بی قيمت بورنكه لعل ناب اولمز
فراق اودينه كويكده نكارا (عدلی) يقمه
بويوردی چونكه پيغمبر بهشت ايچره عذاب اولمز

٢٧

هر صبح كدنش كاسه قپوكه عجب اولمز
معذور اوله ای شه‌كه كداده ادب اولمز

عشاقه مژهك تیرنی هردم نه چكرسن
ای روح روان چونكه ملكده غضب اولمز
جان آفتی چشمك كبی خونریز بولنمز
دل اوغرسی خالك كبی دزد عرب اولمز
كوكلم اوینی ییقلی جانمده صفا یوق
برخانه كه ویران اوله عیش وطرب اولمز
سدریله بویك نسبتنی صورنه جبریل
قدك كبی دیر طغرسی عالی نسب اولمز
رضوان لبكی كورسه دیه باغ جنانده
بونك كبی شیرین تروزنكین رطب اولمز
كویندن آنك سوركه رقیبی كیده (عدلی)
جنتده عیان ایتسه مكان بولهب اولمز

حرف السین

٢٨

عاشقه هجرانده اولسه بینه بربی دل انیس
صن اولور فصل خزانده بلبله بلبل انیس
قد ورخسارك فراقنده كلستان سیرنه
واردوغمجه باكه اولور سرولرله كل انیس

صانرم کلزار اچنده بلبل وکل جمع اولور
هر کچنکم اوله اول رخسارله کاکل انیس
خاك درکاهك کداسندن ایکن عار ایله
کاه اولورکم شاهه اولور بندۀ مقبل انیس
رخلرکده خال عنبر بارکی کورن ددی
خوش یراشمش کاوله کافورله فلفل انیس
(عدلیا) کل سنده انصاف ایله شه لقدن مراد
بودکلمی درکه اوله اول صچی سنبل انیس
بارك الله سن کدا اول پادشاه حسن در
اولدغی وارمی جهانده شاهه اوله قول انیس

۲۹

اکر اول مازسم یار یله مونس
اولورم آهله زار یله مونس
کوکل غم کیجه سنده یار اولمز
اولورم جسم بیدار یله مونس
بدندن وحشت ایلر جانله دل
کچن یار اوله اغیار یله مونس
آلور کوکلن ویرر برمق حسابن
کم اولسه زلفی طرّار یله مونس

خزان هجره نيجه صبر قلسون
شو بلبل كاوله كلزاريله مونس
اكر دار صفا استرسك اولمه
بو دار ايچنده دلّياريله مونس
نه غم بی کس لكككدن (عدليا) كر
اولور يسك سك يازيله مونس

٣٠

وصل يارى عاشقه اولمز مفيد اتمك هوس
جانب دلداردن بر التفات اولورسه بس
جان بدنده فكر اغيارله بر بلبل درر
كم آكا زاغ وزغن جمع اولوب اولمش همقفس
رشتهٔ اميد كوكلم صالدى زلفك بندنه
صانسين قيد اولدى دام عنكبوت ايچره مكس
عشق اچنده عاشق استرسه رضاسن بولمغى
دوستك آكه رضاسن كوزلمك اولسون هوس
دست رس اولسه وصاله دست رس ممكن مدر
دست رس له اولسه (عدلى) بولوريدى دست رس

حرف الشين

٣١

زلفنك زنجیرله دلبر دل وجان بغلمش
غارت اتمش ملك دین ظلمیله ایمان بغلمش
زلفی کافرلك ایدب هر برقلنده بیك اسیر
اصحغه قصد ایلمشدر چوق مسلمان بغلمش
بالله ای اهل نظر اتمك تماشا کاول صنم
زلفنه هر تابده بر ماه تابان بغلمش
ماه وخورشیدی فلك میدانده طوب اتمکه
چین ایدب کیسولرین مشکیله چوکان بغلمش
لعب ده جاذو نجون هر بر طرفده حسننه
رشتهٔ جانلر الوب بر دسته ریحان بغلمش
زلف خدك دیر کورنلر عنبرین زنجیرله
سحرایدوب جاذو کوزی خورشید رخشان بغلمش
(عدلنك) نظمن کورن وصف رخکله دیدی کم
جمع ایدب اوراق کل برتازه دیوان بغلمش

٣٢

بن قولینه جور ایدن اول خسرو خوبانمش
ظن ایدر دم بن انی کم آفت دورانمش

نوله جاندن بن آنی آرتق سورسم دوستلر
اول پری پیکر بنم جانم ایچنده جانمش

شاد کوردم دلبری جانم سوندی اول مکر
غصهٔ هجرنده اغلادوغمه خندانمش

سن شه ملك جماله قول اولاین دیرمش
کور بلورمی حدّنی (عدلی) عجب سلطانمش

هر زمان قدرم فلکدن یوجه‌در دیر اوکنور
دلبرینك ایشکنده اول مکر دربانمش

٣٣

قشی خیالی هلالك قدن کمان اتمش
نه فایده که بو فکرندن اول زیان اتمش

مکرکه ماه منیر آیغوکه یوز سورمش
که جبهه‌سنده اياغك توزی نشان اتمش

چمنده بلبل خوش کوی عجزنی بلوبن
کلك لطایفنه خاری هم زبان اتمش

بوصوتیله فرح کسب ایدب شه کل آنك
اوکنده هر نسی واریسه درمیان اتمش

شه اولدی زمرهٔ عشاقه دردله (عدلی)
بونا مرادلغی آنی کامران اتمش

٣٤

لعل لب جانانه که شیرین رطب اولمش
اهل دله آجی سوزی آنك عجب اولمش
قان اتمکه تحریك ایدن غمزه سیمش
عاشقلری دار اتمکه زلفی سبب اولمش
کرچه طلب اتماکله جانان اله کرمز
جانانه ینه ایرمکه باعث طلب اولمش
اغیار نکاریله صفا بزمنی ایلر
عشاقه ازل قسمتی رنج وتعب اولمش
دِش بیلرمش (عدلی) لب لعل نکاره
مقدارنی بلمز نه عجب بی ادب اولمش

حرف الصاد

٣٥

کاکلندن اولمیز بو دل غمناك خلاص
مرغ کم دامه دوشه اولمیه بی باك خلاص
عشقه طعن ایلردم باشمه کلدی آخر
یا نسه عالم اولمی برقوری خاشاك خلاص

بحر اشکمده شناور کچریدی لیکن
اولمدی مردمك دیدۀ نمناك خلاص
اول که تیرمژه سیله دل وجان صید ایلر
غمزه سندن اولمی سینۀ صد چاك خلاص
اول قشی یای اکر (عدلیه) میل ایلمیه
اولمیه آهم اوقندن طقز افلاك خلاص

حرف الطاء

٣٦

مصحف حسنکده یازن مشکله ریحانی خط
ایلمش اعراب سنبل دانۀ فلفل فقط
عارضکده خط مشکینك نچون قلدك تراش
ایلمز چون کاتب قدرت بلورسن سهو خط
آتش آهم یقردی شمع وش باشدن بنی
چشمۀ چشمم بنم کر اولمسه جیحون وشط
چون طریق عشقه جان ویرمکدر ای دل ابتدا
کمسه آخر بولمیز آکه نهایت یا وسط
چون دهانك سرّنك ادراکنه ایرمز عقول
وهم وحس هر نه خیال ایلرسه اولور هپ غلط

مشك چین الدی قخو زلفکدن اما چین ده
اولمدی بر نافهده زلفك کبی بر جعد خط
چشمك ای دلبر سنك یغما ایدلدن (عدلی)
یاری اول بیچارەنك عالمده مهر کدر فقط

حرف العین

٣٧

خنجر کدن استمز قطعا دل وجان انقطاع
تیغك اوستینه کوکل جان ویردوکینه نه نزاع
همدم اولسه دشمنیله کوکلم ایدر الفراق
مرحبا ایتسه رقیبه جانم ایدر الوداع
چون نقابن رفع ایده عشق اهلنه دوشر خروش
ذرەلر ظاهر اولورکن نوری بولسه ارتفاع
دلبری یولنده بن رسم ایلدم جان ویرمکی
عاشقه جور وجفا اتمك سن اتدك اختراع
تا ابد تاریك قلمز ظلمت دنیای دون
عشق نوری کم صله دل خانسی ایچره شعاع

روز محشر ناله وزاركدن اولمز فايده
ايلمزسك بونده (عدلى) داد خواهى استماع
مال قلبى درهمان جمعيتندن فايدك

. . . .

حرف الغين

٣٨

عارضك هجرنده چونكم ايليم كلكشت باغ
لالنك بغرنده قويم داغنك اوستينه داغ
ظلمت زلفكده يوزك نورن استرجان ودل
جمع اولور پروانه‌لر هر كيجه كم يانسه چراغ

. . . .

. . . .

بى بصردر نور حسن يارى زاهد كورەمز
بوى عشقى نيجه ادراك ايده خشك اولن دماغ
خار هجرانيله خوى ايله همانكم طوتدلر
كلشن كوين نكارك (عدليا) بوميله زاغ

٣٩

شويله افكار اولدى جسمم كه آكه پيراهن دريغ
تن اكر بودر اكا خاكستر كلخن دريغ

خالنی کوسترمیوبن صالدی زلفی دامنه
مرغ جانن قلدی اول صیاد بر اردن دریغ
قنلو یاشومی نه دم کم استسك حاضر دورر
لعل نابی ایلمز طالبلره معدن دریغ
شادیٔ وصل اولمزیسه غصهٔ هجرك بویور
دور لعلکده کدادن قلمه درددن دریغ
اول کوزی جلاد هجرنده اولورسم دوستلر
بو غریبك ماتمنده ایلمك شیون دریغ
حاصل حسنکده خالك منع قلمه کا ایلمز
چون کریم اولن کدادن دانهٔ خرمن دریغ
کر بقاده استریسك فتح باب مغفرت
(عدلیا) اهل فنایه ایله مخزن دریغ

حرف الفاء

٤٠

دعویٔ حسن ایلیوب کون وجهی یوق کراوره لاف
چون بوزك آینه سی کبی دکل مرآتی صاف
ایت کبی بکلر عسس طوتمق دیلر میخوارهٔ
یا غیاث المستغیثین نجّنا ممّا نخاف

پرتو نور جمالك كورمكه اى مه سنك
كعبهٔ كويك ملايك هر دم ايدرلر طواف

هب جهان اى مه لقاسن شاهه اولمشدر مطيع
لشكر غمزك كه كه صف طوتب ايلر مصاف

سرورا سرّ دهانكده سنك حيران خرد
عاجز اولمش عقدهٔ زلفكدن عقل موشكاف

اى كوكل سا كه مسلّم صانمه بودرد وبلا
چشم پرخشمى نكارك كمسهٔ قلمز معاف

خرقهٔ صبرى كيوب ايلر قناعتدن كمر
كنج غمده (عدلى) چون بولمز نهايت اعتكاف

حرف القاف

٤١

شاعركه نكارين لب لعل ترى يوق
شول طوطيه بكزركه غدايه شكرى يوق

ناوك لرين اول قاشى كمان الدى تمدن
اول طايره دوندمكه انك بال وپرى يوق

خاكستر ايدب ويردى تنم باد فنايه
كمدركه دين آهم اودينك شررى يوق

واعظ که جحیمك ظلماتن ایدر اوصاف
فرقت شبی در وارسه کانك سحری یوق
(عدلی) سر زلفکله ایاغك توزین استر
کم سلطنتنده دخی تاج و کمری یوق

٤٢

اول دلبر زیبا کبی مه چهره کوزل یوق
بو حسن دلارایه جهان ایچره بدل یوق
وصلت دمی در چونکه بو دم خانهٔ دلدن
ای غم یوری کیتکل که دخی سا که محل یوق
طرك صللی سلسله سن قلمدی کمسه
کوکلنده انك غصه وغم طول امل یوق
صوفی برو کل می ایچلم ژنك غم ایچون
دل آینه سن صاف ایدجی غیری عمل یوق
ساقی لبکك آب حیاتینی ایدن نوش
حضر اولدی ابد آخر آکا هر کز اجل یوق
محنت اوی در دار جهان ایلمه فریاد
بو مدرسهٔ غمده کوکل بحث و جدل یوق

وصفنده آنك كرچه غزللر ددی (عدلی)
اول دلبر رعنايی بيان ايده غزل يوق

٤٣

نجه بر بن ضعيفه درد وغمده خسته حال اولمق
كوزك بيماری كبی هر زمانده بی مجال اولمق
كهی طرّك كبی باشدن چقوب شوريده حال اولمق
كهی زلفك كبی آياغه دوشوب پايمال اولمق
بهی كافر مسلمانلق يولنده وارمدر بو كم
حرامی كوزلروكه قانمی ايچمك حلال اولمق
تردد چكميه اغيار لعلك التفاتينه
بكامی قلدی وصلك استمك فكر محال اولمق
بكا كلمشدرر قاشك غمندن چون هلال اولمق
سكا لايقدر ای مه آفتاب بی زوال اولمق
بهی (عدلی) خم زلفی كبی دال اولمسه قدّك
ندر بو خلق آراسنده بو دكلو قيل وقال اولمق
هوای عشقی دلدارك دماغك ايلسه مختل

. . . .

٤٤

صحبتده میسر اولوریسه کر نغم اولمق
دیوانه و آشفته ورسوا نه غم اولمق
عاشق که لبك بادینه می نوش ایده طك یوق
جم کندو اولب ساغر اکا جام جم اولمق

. . . .

عالملره دیوانه لغیله علم اولمق
غم دشتنی کم قطع ایدرم ممکن اولورمی
مجنونله فرهادبکه هم قدم اولمق
(عدلی) دهنی سرّنه ایرمك دلریسك
لازم درر اولده وجودك عدم اولمق

حرف الکاف

٤٥

اول دلبره ممکن اولمی برنظر اتمك
یوز اوزره انك راه درندن حذر اتمك
خرج ایده یدم یوللرینه لعلی کوزمدن
کوینه انك اولسه میسر سفر اتمك
آهومك اوقی کچدی فلکدن سنك ای دوست
سنکین دلکه اولمدی ممکن اثر اتمك

تا صبحه دکین ناله مله خلقه نیجه بر
سوداسیله سنبلکك درد سر اتمك
جان آله دیو غمزه لری دل حذر ایلر
اصی ایده می اوغریدن ای دل حذر اتمك
خشمیله کوزك تیغ جکر مردم شوخك
مست اولسه قچن عادتی درشور وشر اتمك
(عدلی) کبی کر قصد ایده عشاق آره سنده
کلدوکجه مژك تیرنه سینم سپر اتمك

٤٦

هر لحجه زلفك غمندن دل پریشاندر سنك
مهر رخسارکله هرکون شاد وخنداندر سنك
ای کوکل فرهاده نسبت اتمه دردم بنم
کوه چاك اتدیسه اول چاك اتدوکك جاندر سنك
غمزهٔ خونریز خونخوارك چه کر قتال در
لعل میکونك ولی سرچشمهٔ جاندر سنك
یوسف مصری یه قیمت آغری التونمش
خاك پایك جوهری بیك جانه ارزاندر سنك
کنج حسنك آلمغ استر دزد دل بلمز آنی
زلفکك اژدرلری آکه نکهباندر سنك

کاتب قدرت برات حسنك املا ایده لی
قشلرك طغراسی اول منشوره عنواندر سنك
سن بوحسنیله جهان ملکینه سلطان اوللی
(عدلی) قولك مملکت روم ایچره سلطاندر سنك

٤٧

سنبلك سایه صلر اوستنه برك سمنك
دور ایدر دایرهٔ ورد تری یاسمنك
چین زلفینه کلور بوی الوراوغری دیو
صلدیلر حبسه طوتب قهریله مسکن ختنك
چونکه ویرانه لری ایلرمش جای پری
سن پری سن نوله کوکلم اولوریسه وطنك
صلدی پرتو یوزك افلاکه چوای بدر منیر
عکسی خورشید وقمراولدی اووجه حسنك
کوش شیرین سخنك ایشیدر امانه عجب
کوزلرم دقت ایدوب کورمدی هرکز دهنك
چین ایدوب حلقه‌لرین مرغ دلی اتمکه صید
کل تر اوزره صلر اودامن مسکین رسنك
حشره دك درد وغمه جان ودلك اتمکه شرح
سینك اوزره دل اوله (عدلی) بتر هر چمنك

٤٨

کورسه بلبل ناله‌لر ایلر جمالینی کلک
کوش اولبدرکل اشتما که فغان بلبلك
کل یوزك رنکی حیادن غرق آب اندی کلی
پیچ وتاب کاکلك تابن کیدردی سنبلك
بوینمی بوردی بنفشه خطکك سودالری
کوکلمی سودایله باشدن چقردی کاکلك
مرغزارك مرغ زاری اوللیدن جان ودل
صقلغن دشکدردی فریادم چمنده بلبلك
اشك چشمکدن کلاب ایتسك یری در (عدلیا)

. . . .

٤٩

غم زلفکله جان آشفته دلتنك
کوزم یاشی دربر لعلکله هم رنك
غمکدن آه ایدب قان آغلدقچه
دوکوب کوکسم اورورم باشمه سنك
دوشلدن سن پری‌دن بردم آیرو
دلوردم کندومیله ایدرم جنك
ددم وصلك میسر اولمی دیر
دلومی سن‌یه سر خوش یایدك بنك

نكارا سن سزين عيش ايلسم بن
يوزومى دف ايدارم قامتم چنك
جفا طاشيله صندى صبر اياغمى
مجالم كتدى اولدى طاقتم تنك
يوزك كورب فغان ايتدكجه (عدلى)
ايدر كلشنده بلبل آكه آهنك

٥٠

رخلرك شمعى ويرر نورنى شمس وقمرك
يوزوكك شوقيله ظلمتى كيدر سحرك
اول مهك مهر جمالينه مقابل اوليجق
اى كونش اولميسر ذرجه سينك اثرك
دل و جاندن يولكه خاك اولورم ايشده‌لى
كيميا ايلرمش خاكه اولورسه نظرك
راه عشقه قدمك بصه كوكل اولمزسه
ارقكه خرقۀ غم بيلده قناعت كمرك
كورنه كوزلرينه كن كبى كوندن ده سها
قنغى اعمايه اوله كحل جلا خاك درك
چين زلفى قحوسن المسك اى نافۀ چين
مسك اولوب بولمزدى رغبتى خون جكرك

(عدلی) شعرو غزلی ترك ایدوبن دفتری دور
چونکه شرح اولمزمش حشره دکن دردسرك

٥١

بزه بر قامتی نهال کرك
بزه بر قشلری هلال کرك
مه کبی کم جمالی نیلیلم
بزه بر مهر بی زوال کرك
آلله دکمه دلبر آلمز دل
زلفی قاره یکاغی آل کرك
طوطی کبی شکر فشان اولوبن
لب لعلینی خوش مقال کرك
لوح دلدن غباری محویچون
خط ریحانی بی مثال کرك
عاشقك قامتن خم اتدوکنه
سر زلفینی اکه دال کرك
بیلی وصفنده قل یرر اولسك
(عدلیا) انجه‌رك خیال کرك

٥٢

میسر اولسه یارك بادهٔ لعلیله همدم لك
کوررلردی صفا بزمنده نیجه اولدوغن جم لك

بوزال دهر دونك شولقدر چكدم جفاسن كم
جهانه داستان اولدی بنم حقمده رستم لك
قمو حسن اهلنك اغزینه سن مهر سكوت اوردك
سنك اغز كده ختم اولمشدرر عالمده خاتم لك
مریض عشق اولنلاره اطبا ایده من تدبیر
لبكدن اولور اولورسه بنم دردومه امسم لك
بقایی فكر ایدر اولسك فنا ملكنده ای (عدلی)
جهانه پادشاه اولمق حقیقت اولدی بر دم لك

٥٣

آرزوی جان ودل جانا وصالكدر سنك
كورنن هر لحظده كوزده خیالكدر سنك
روز وشب دور ایلیوب یریوزنی پرنور ایدن
آیله كون پرتوی عكس جمالكدر سنك
تیر آهن هر نفس افلاكه ایر كورن بنم
قشلرین یاین قورب عرض هلالكدر سنك
دوستم ایزن سورر بكزر دمشلر حسنكه
ایزكه یوزن سورر كون پایمالكدر سنك
كوزلرك خنجر چكوب هر لحظه قنلر دوكدوكی
فتنهٔ آخر زمان سن مكر خالكدر سنك

بدر اولوب كن يوزنه قرشو ايكن لاف اورمه كم
كه آيده اى مه برلجه حسنه كمالكدر سنك
اول مه بدرك بيلن (عدلى) دراغوش ايتمك
هر كجه تا صبحه دك فكر محالكدر سنك

٥٤

عرق بلورسه رخكده كلاب تردن يك
حلاوتى لبكك شهدله شكردن يك
سزكجون دديلر عاشقينى قتل ايلر
دخى نه اوله جهان ايچره بو خبردن يك
چو سوزه بشليه سن لعل نابله نه اوله
كه كوش جانه ارشما كه بو دررردن يك
كوزك مريضنه لعل لبكله ايله علاج
كه خسته اولنه اولمايه كلشكردن يك
نوليدى (عدليه) برذره دكلو ميل ايتسك
چو روشن اولدى يوزك شمسله قمردن يك

٥٥

عاشقك عشق يولنده كوزى نمناك كرك
دامن عشقه ياپيشن يقه سى چاك كرك

یانسه لر عشق ووفا اهلی بن اول یانرم
لاجرم آتشه اول خس وخاشاك كرك
خوف اغیارله عشق اهلی وصاله ایرمز
وارمغه عشق یولن عاشق بی باك كرك
آفتاب رخ دلدار طلوعن دلین
آه واشكیله اكا انجم وافلاك كرك
یروكوك شهرت عشقمله پر اولسون دینك
آهنك یبری فلك كندوسنك خاك كرك
طور عشق ایچره تجلی دیلسك موسی وار
مشربك آب روان كبی روشن پاك كرك
دكمه اتراك نه بلسون غم عشقی (عدلی)
سر عشق اكلمغه خیلی جه ادراك كرك

٥٦

كوكل اول رخلری كلناره وار دك
صنماسن كل اومه كلزاره وار دك
صبا صان كلشنه خاشاك ایلتدی
یرك بكله كه كوی یاره وار دك
لبی وصفنده شهد آقر دلكدن
مكر اول لعل شكر یاره وار دك

دیشی یانده یاشلك آكه (عدلی)

ادب صقله در شهواره واردك
بهی مسكین هوای زلف ایدرسن
مكر مسك آلمغه عطاره واردك

٥٧

قرار وصبرم الوب بنی بی قرار ایتدك
صچك هواسیله عقلومی تارمار اتدك
فراقك ایچره غمك زهر ییدی ییدوكمز
اجل شرابنی صونمقله خوشگوار اتدك
جفالروكی زیاد ایلدك كه منت در
بو ناتوانی بولطفیله زیر بار اتدك
كناره كلمیو بن سن كنار ایلیلی
كوزم یشینی بنم بحر بی كنار اتدك
حساب اولونمیه یازلسه تا كه روز شمار
صچك كرهلری كم دلده بی شمار اتدك
بوحسنله كه شه اولدك كوكل ولایتینه
غمك دیارنه بن قولی شهریار اتدك
مرادی خاكره اولماغدی چو (عدلینك)
مرادنی ویرو بن آنی كامكار اتدك

٥٨

یوزوکی کوریجك آرتر انینی زارلرك
اولور بهار اولیجق ناله سی هزارلرك
دلومه لاله کبی دشت غمده داغ قودی
طراوت رخی وخالی کلعذارلرك
یوزك کلی که آکه عذرخواه اوله غم یوق
طوتم که خار بلادر بو خار خارلرك
هوای عشق بودشت غم ایچره کافی در
قرارنی بله ویرماکه بی قرارلرك
وصال امیدیله (عدلیا) برابر ایدر
یوزی وزلفی غمی لیلله نهارلرك

٥٩

بن خاکه تجلی ایده کرنور جمالك
هر ذرهٔ خاکم طلب ایلایه وصالك
انکشت نما قلدی بنی خلق اره سنده
مجرنده نزار اولدوغم اول قاشی هلالك
بر برك خزان دیده مثالنده قلبدر
بکزومی قدی فرقتی اول تازه نهالك
عشاقه نصیب اولمدی چون خلوت وصحبت
زاهد سکه نه غم وارمش دفع ملالك

دلبرده وفا اولمیجق فایده اتمز
(عدلی) سبب وصل دکل مال ومنالك

حرف اللام

٦٠

اولورمی شاد کوکل کم غم ایچره زار دکل
ایدرمی وصله هوس اول که دلفکار دکل
فغانه صلدیسه کوهی نالهٔ فرهاد
فغانه صلمشم آفاقی کوهسار دکل
بشومه کونمی طوغرکم یوزك فراقنده
قرا صچك کبی عالم کوزومه تار دکل
اکر درست اوله لیلی وصال وعده سنه
صنورسه کاسه سی مجنونه انکسار دکل
ندکلو چوغسه عشق اهلی اولدیلر بیزار
شو عمردن که غرض آکه وصل یار دکل
وصال امیدیله هجری اختیار اتدی
نه چاره ایلیه (عدلی) که بختی یار دکل

٦١

کلشن کویك کوکل مرغینه کم مأوا دکل
آنکیچون بلبل دل لال در کویا دکل

راقشکله دال زلفك حسرتی در دوستم
زاهدك قدّینی لام ایدن غم فردا دکل
کاسهٔ خونین چشمم در النده ساقنك
دورایدن مجلس اچنده ساغر صهبا دکل
لاله داخی داغ دار خدّ کللونك دورر
کوزلرك بیماری انجق نرکس شهلا دکل
(عدلی) داخی اول شه خوبانه جاندن قول کچر
ایشکنده بنده اولن خسرو ودارا دکل

٦٢

باغ دلده قامتك سرون خرامان ایلکل
بلبل جانی یوزك شوقیله نالان ایلکل
ای صبا عینومه آلمن خاك پایی غیرنی
ایکی کوز مچون کرك کحل صفاهان ایلکل
باغبانا غنچه وکلدن رخ دلدار سز
حظ اولورمی وارانی داغیله پیکان ایلکل
عاشقك دامن کریبان فکرن اتمز دوستم
سینه سن چاك ایلیوب چاك کریبان ایلکل
درد وغم مرسومنی عشاقدن منع ایلمه
قوللروکه پادشاهم لطف واحسان ایلکل

لعل نابك شربتيله ای طبیب جان ودل
عاشق دلخسته‌نك دردينه درمان ایلکل
پادشاهم لطف ایدوب (عدلی) قولوكك باشنه
خاك پایك تاج ایدوبن رومه سلطان ایلکل

٦٣

عاشقه خوشهٔ زلفك اكر اولمز مایل
مزرع طول املدن نه اولیسر حاصل
درد شك فكريله شو لقدر اغلادم كم
بحر اولدی كوزمك یاشی كورنمز ساحل
سروله قدّ خرامانی بر اولدوغی كبی
كورنر موی میانیله صچی قیل بقیل
اهل دل عاشق هشیار آكه دیرلر كم
جام عشقكله سنك مست اوله ولا يعقل
جانته ظلم و ستم ایلیوبن سودی سنی
(عدليچون) دمسونلر دخی شاه عادل

٦٤

كوكل اول چشمی ساحردن حذر قل
نه مكريله كوكل آلور نظر قل

کلورسه سینکه شمشیر
چکرپر کاله سینی ماحضر قل
نثار یچون خیالی آیغینه
کوزك در چینی پر درّ وکهر قل
اکر صبرك یوغیسه عشق اچنده
روان کوینه دلدارك سفر قل
اکر صاحب نظر اولمق دیلرسك
ایاغی طپرغن نور بصر قل
بلند ایله بویی وصفینی (عدلی)
دهاننده سوزوکی مختصر قل
لب لعلینی کم امسم دریسه
الهی دیلن آغزنده شکر قل

٦٥

اولمدی عالم اچنده برنفس خرم کوکل
اولمدی برلحظه بی غم اولنه همدم کوکل
هرکمه کوکلم غمن دیدم غمندن غم یدم
غالبا یوقدر جهان ایچنده بربی‌غم کوکل
خاك آدم غمله تخمیر اولنبدر غالبا
بی غم اولان اولمیه جنس بنی آدم کوکل

غصهٔ دوراندن بردل خلاص اولمش دکل
سن دکلسن مبتلای غم همان ابسم کوکل
شاهد شادی جمالن عرض ایده برکون اولا
بویله قلمز غم یمه حال جهان هردم کوکل

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

٦٦

ای طبیبم درد مندم دردمه برچاره قل
شهروکوی ایچره صبا کبی یتر آواره قل
ثابت اولدم راه عشقکده بکا رحم ایت دیو
دیمدم کم کوزلرومك یاشنی سیاره قل
توبه نفع ایتمز ریا بیله اولیجق زاهدا
عشقی اخلاصیله جرمك محونه کفاره قل
حادثه دفعینی قلمز مدرسیله خانقه
عارفیسك التجایی کوشهٔ خماره قل
(عدلی)اول سرو روانی اتمك استرسك کنار
نسبتینی اشك چشموکك روان انهاره قل

٦٧

دام زلفکله بشـه دایم بلا اکسك دکل
خشم چشمکله دله هردم جفا اکسك دکل

سرورا سرو بلندك سرفراز اولماغچون
جان ودلدن روز وشب ورد ودعا اکسك دکل

سن وفا وخلقله عالمده مشهور اوللی
ماه رولرده سکا مدح وثنا اکسك دکل

نیجه کم کُن یوزکه اولدی مقابل دیدلر
شمع حسنکده سنك کوندن ضیا اکسك دکل

حسنله خورشید انور چاکرك لایقمدر
مجلسکده دمبدم بر بدلقا اکسك دکل

وصلله عیش ایلمش کرچه رقیبم هجرله
حمدلله بزده ده ذوق وصفا اکسك دکل

اولدررسه غم سنی یاره نه غم چون هر زمان
بیك سنك کیبی کدا (عدلی) اکا اکسك دکل

٦٨

کون یوزك اوستنده اولمش راقشك ای مه هلال
کم کورو بدر آفتابیله هلاله اتصال

کم که آخشم زلفکی کوره کیجه سی قدر اولور
کم یوزك کورسه سحرذی طالع فرخنده فال

هر کیجه حالم پریشان صبحه دك زار ایلرم
ایلدی سودای زلفك چون بنی آشفته حال

سن بکا رحم ایلمك عالمده بر امر بعید
بن سنك وصلك تمناسی عجب فکر محال

سیم وزردن دام ایدب اول وحشی ایله شکار
(عدلیا) صید اولدوغی بوقدر غزل له بر غزال

٦٩

یقدوغینه شمعك ایچون نار عشقیله فتیل
اشك چشمی حالنه اولمشدرر روشن دلیل

یاد لعلك قوت جاندر هجر اچنده نیته کم
دوزخ اهلینه روان بخش اولسه آب سلسبیل

زاهد آکمز کندونك خلوتده اسرارین کورك
عاشقی ایچر دیو تخفیف ایدرمش اول ثقیل

اغلماسه کوزلرم کوبینه یول و یرمز نکار
اولدی روشن بوکه هرکز جنته کرمز بخیل

مال وملك وسلطنتله قدر بولمز آدمی
(عدليا) عزت كركسه ايشكنده اول ذليل

٧٠

دل وجان چكسه غمن سن صنمك غم دكل اول
كرنم اولمايه كوزم هجرله نستم دكل اول

كوزمك ياشنی عمانه نجه بكزده یم
كه كنارنده بونك قطره قدر نم دكل اول

نك دور ديو اكر كمسه صوره يارى ديرم
دوجهان ايچره بنم وارم اودر نم دكل ول

صانمز كن سنی نازيله كورنلر دديلر
يارى زاده درر يا ملك ادم دكل اول

كنشی كوردی كوزم دل سنی صاندی ددی جان
قامتی سرو كلك يوقدرر ابسم دكل اول

نجه صيد ايده ديم باكه سن آهويی رقيب
كرچه آو ايتی درر كلب معلّم دكل اول

(عدلی) مير اوللی دن درد وبلا كشورنه
قلمدی غصه وغم ملك مسلّم دكل اول

٧١

قشلروكه برقديمى بنده در بكزر هلال
كم دوتا اتمشدرر قدّن مرورماه وسال

نه تعلق لبلرك ياقوت خطن قلسه نسخ
بو محقق دركه ريحان اولدى خطكدن مثال

بر زواللو آفتاب وماهسه بركج دهن
نيجه قلسونلر سنكله دعوىٔ حسن وجمال

قشلروكه نسبت اتدمسه هلالى اى قمر
ايلدم باريك فكر وبغلدم نازك خيال

(عدليا) احوالكه واقف دكل صنمه نكار
هرغزل كم يزدم اولدى ياره بندن عرض حال

٧٢

اقچه‌لر صاچدى ينه كلشنه كل
ايتسه صاچ يولمه سن نوله سنبل

مست اولوب ينه غنچه جامندن
صلدى آوازه عالمه بلبل

بشه چقمق اولوردى زلفيله
كر حرا ميلغ اتمسه كاكل

کرم اولور اولدی خیلی مجلسده
لب دلداره بکزبلدن مل

(عدلیا) اکمه اطلس چرخی
دود آهك یترسکه قره چول

٧٣

بکلروکه بنده فلفل یوزکه کلزار قول
سنبلوکه بوینی بغلو نافهٔ تاتار قول

کل کلاب اولور حیادن سیر کلزار ایلسك
نازله صالنسك اولور سروخوش رفتارقول

لبلروکه لعل قولاغی دلك بر بنده در
دشلرك نظمینه اولور لولوی شهوارقول

کاکلك بندنده اولدیلر اولوا الالباب قید
کوزلرك سحرینه اولدیلر اولوا الابصار قول

از بولنر بوجهانده آکه سینك کبی شاه
(عدلی) کبی سا که لیکن بولنور بسیارقول

حرف الميم

٧٤

قول لرومی داغ هجرانیله تزیین ایلدم
بوینکه بوهیکلی اصماغه زرین ایلدم

طعن طاشندن کروب کوکلو که اولمادم خلاص
ملجأ و مأوامی بن کرچه که سنکین ایلدم

زلفك اوجندن نلر چکدوکمی ایشیدنك
هر نه دکلو شادسه کوکلینی غمکین ایلدم

عشق پیرندن غم ارشادین تمنا ایلدم
هر دعا کم قلدی اول بن داخی آمین ایلدم

زلفی وصفنده معقّد در کلامك (عدلیا)
لبلری وصفنده کورسك نیجه شیرین ایلدم

٧٥

وصل جانان هر نفس مقصود جانمدر بنم
دلده مهری حسنکك راز نهانمدر بنم

اولمسه دلده غمك تن زنده اولمز بر نفس
دوستم بلدم غمك جان وجهانمدر بنم

نیجه یشلر دوکمسون چشمم روان آردلجه کم
ترك ایدوب کیدن بنی روح روانمدر بنم
دست جور کله بوکوب سن قدم اتدکجه کمان
تیر آهمله فلك هردم نشانمدر بنم
روز وشب مهر ومهك شمعینی آهمدر یقن
کورنن چرخ فلك دود دخانمدر بنم
حصهٔ غصم یزوب شرح ایتمدم یارب ندن
سویلنن دللرده شمدی داستانمدر بنم
جورله هرکونده بیك کز اولدورر سك (عدلی)
حق بلور برکز دیمز بوینوکه قانمدر بنم

٧٦

فراق وحسرت روی نکارمی دیلم
جفا وجور غم روزکارمی دیلم
بلا ومحنت بی حدّمی بیان ایده لم
یه بوغم وستم بی شمارمی دیلم
صفای ورد رخی شوقیله بلبل وار
بو هرکون اتدوکمز آه وزارمی دیلم
هنوز وصلی کلینه ایرشمدین جکن
فراق الندن ایرن زخم خارمی دیلم

اكرچه فرقت دلداره صبر ایدر (عدلی)
بو فعلنه بز آنك اختیارمی دیلم

٧٧

اول مهك هر كیجه كم كوینده افغان ایلرم

. . . .

خسته در دل كرپكك زخمندن اما باك یوق
چون لبك تریاكنی دردینه درمان ایلرم
یاش دوكندكجه كوزمدن قان اولور هر دم روان
لبلرك یادینه چشمم بحرله كان ایلرم
تن غباری دامنوكه ایرمسون دییو روان
كوزلرم یاشن آنك اوستینه باران ایلرم
كلشن وصلك خزان هجریله جنك ایتمكه
غنچه لرله شاخ كلدن تیر پیكان ایلرم

٧٨

كورلی اول صنمك قشلرنی یای كوزم
قلدی جور اوقلرنه سینه سپر وای كوزم
دمدم می سا كه بن بقمه اكا های كوزم
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

تیر غمزك صنما كوزلرمه اوللی طوش
كوزلرم یاشی اقوب بحر اولوبن ایلدی جوش
سیل اشكم دوكلوب كوزلرمی ایلدی بوش
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

توتیـا اولمیلی كوزلرمه كرد رهك
كورمدی ایكی كوزم پرتونی مهرومهك
ای كوزم بونجه بلا دردله نیكی كنهك
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

یشلرم سن كیده لی سیل اولوب ای جان دوكلور
در و یاقوت چقر لعلله مرجان دوكلور
غمزه لر زخمیله كوزلرمه قان دوكلور
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

دایما جور قلور بن قولنه شاه ندم
شب هجرنده طلوع ایلمز اول ماه ندم
كوزلرم كورمزسه كن یوزنی آه ندم
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

الم ایرمز ندین حسرتله یاره دریغ
دل دوشوب زلفی خمیله یورر آواره دریغ

کوزلرم دردنه اولمز بلورم چاره دریغ
کوزم ای وای کوزم وای کوزم ای وای کوزم
بر پری زاده ومهرو وصنم تازه جوان
ایده‌لی کون یوزنی پردهٔ زلفنده نهان
(عدلینك) کوزلرنه اولدی قرا کو دوجهان
کوزم ای وای کوزم وای کوزم ای وای کوزم

۷۹

بن بنی یار ایشکنده کاه دربان ایلرم
بو خیالیله کهی کندومی سلطان ایلرم
بر مفرح له کشاد اولمز کوکل غمکین لکی
بادهٔ لعلك خیالاتنده حیران ایلرم
کل یوزی قرشوسنه دل بلبان نالان ایدب
کلشن کوینی جانه باغ رضوان ایلرم
غمزك اوقلاری ایرر سه کمسیه بلدرمزم
بن که سینده جفا تیغینی پنهان ایلرم
کل لر آچوب داغلردن غنچه‌لر پیکاندن
سینمی بن (عدلیا) تازه کلستان ایلرم

۸۰

روز وشب حسرتله کچدی کونم آه ندم
بکه قسمت غمکی ایلمش الله ندم

. . . .

. . . .

شب هجریله قلوب وادیٔ حیرتده دریغ
درجانانه کیدر بولیمدم راه ندم
طالعم شمسی بنم هیچ طلوع ایلمدی
شب یلدای غمه طوغمدی بر ماه ندم
قورترم دیو ایکن سعی ایدرم دامنکی
کسلوب دست رقیب اولمدی کوتاه ندم
اوزدوب ظلم النی جورله بن خسته دلك
طوتدی محکم یقه‌سن قومدی هرکاه ندم
(عدلی) کوکسن دوکوبن دردله دیراغلیورق
سندن ایرو دوشلی آه ندم واه ندم

٨١

صچلرك بندینه دوشب آرته‌لی سودالرم
شهر ایچی پردر جمالك شوقله غوغالرم
ابر نیسان کرچه کم دریایه لؤلؤ بخش در
عالمه لؤلؤ نثار ایلر بنم دریالرم
دیرمش دلبر یوزم کلزارنه قرشو هزار
کلشن کویمده وار بیك بلبل کویالرم

کیجه‌دن کوندزلرین فرق ایلمزلر شوقدن
بند زلفمده کرفتار اوللی شیدالرم
لعل نابك یادنه دوشدم شرابه شویلهکم
میکده‌یله دیر اولبدر ملجأ و مأوالرم
بومحقق در خط دلدار وصفن ایده‌لی
دفتر عالم طولبدر (عدلیا) انشالرم

٨٢

تیر آهم ایرشر افلاکه اکلنمز بنم
اشك چشمم سیل اولوب هر لحظه دکلنمز بنم
دلده غمزك زخمنی تاحشر اولنجه دلبرا
تنده هر قل دل اولوب سویلرسه سویلنمز بنم
دمبدم درد دلم سویلر اکرچه چنك ونی
آه کم سوز درونم هیچ اکلنمز بنم
نیجه کم زنجیر زلفك بندنی دایم چکر
واله ودیوانه کوکلم هیچ اوصلنمز بنم
حسرت سرو قدکله اولمدی برکون دخی
یاشمیله یریوزی هر لحظه صولنمز بنم
دلربالر صید اولور دیرلر رقیبیله ولی
چون پری در دلبرم ایتیله آولنمز بنم

اول صنم كلب رقيبك اوردوكينه كوش ايدر
وه كه فرياد وفغانم (عدلى) اكلنمز بنم

٨٣

كُن يوزك نوريله اولدى منوّر عالم
اى قمر روشن اولورسه نوله چشم آدم
يوق عجب مرده لره ايرسه حيات ابدى
سوزه باشلادى مكر نازله اول عيسى دم
قبله حقى صنما كعبه اوللدن كويك
كوزلرم ياشنى قلدم اوحرمده زمزم
اى پرى شان پريشان اوليدن زلفك
قلّدى عالم اچنده دخى قلب بى غم
(عدليا) آينى طپراغنه جان ايله فدا
پاى بوسى اوشهك چون اله كرمز هردم

٨٤

يوزك آيينى قو يوب بن كُنه ناظر دكلم
نظر اتماكه سنك غيركه قادر دكلم
كوزلرك تيغ جكر قصدى بوكم جانم آله
صنما ايومه كه بن صنمه كه حاضر دكلم

اويومك = استعمال اتمك

نرکسـك سحر یله دار جهان طولدی فتن
وار دخی شوخ جهان دیمه‌که ساحر دکلم

می ومحبوب سوب جان ورورم کرچه رقیب
هاله بن سنجلین مفسـد وکافر دکلم

کرچه یغمر کبی یغدردی غمك باشمه طاش
حق بیلور ﭽﮕمدی دم بن آکه شاکر دکلم

غمکه جان ورو بن غایت اوجز آولمشم
صتوب المقده دمن بن دخی تاجر دکلم

(عدلیه) دردوغمك اولمدی اول دمده نصیب
خاك اولوب سینه کرم ترك ایده آخر دکلم

٨٥

طوبی بویك که وصف ادجك منتها قلم
مدح لبکده سوز لرمی جانفزا قلم

عشقك کرامتنده رقیبی هلا ﭽﻮن
زلفك عصای موسی کبی اژدها قلم

جان ویرمکیسه عشق اشنك کر نهایتی
عشق اهلی انتهاسنی بن ابتدا قلم

خاك وجودمی نقـدر بی بهایسـه
اکسیر خاك پایکله کیمیا قلم

بر کره التفاتله قولم دورر دیسك
(عدلی) ملك عالمه بر پادشا قلم

۸۶

سرو قدك یادنه یاشومی سیلاب ایلدم
قدمی اول جو یبار اوستنده دولاب ایلدم

رخلرك وصفن کنشدن روشن اتدم ای قمر
دشلرك وصفنده شعرم درّ خوشاب ایلدم

شویله انجلدم بیانك فکر بیله دوستم
کم وجودم ضعفله عالمده نایاب ایلدم

کورنن انجم دکلدر سینه سی پر پاره در
تیر آهی اولقدر کم چرخه پرتاب ایلدم

جان شیرینی که لعلك یادنه قلدم فدا
راحت وآرامله کویا شکر خواب ایلدم

زلفکك سودالرنده عقلی شیدا ایلدم
محنتك تاب تبنده جانی بی تاب ایلدم

شولقدر کم اغلدم بوسینهٔ صد چاکده
تیری زخمن (عدلیا) کلبرك سیراب ایلدم

٨٧

مست اولبدر بادهٔ لعلندن اول ماه تمام
نازدن درصنمك آنك شیوه‌سن وقت خرام

میوهٔ وصلك هوس قیلن سنك ناپخته در
ساعد سیمینكی اوپمك درر سودای خام

كه یوزك شوقی كهی زلفك پریشان لقلری
ایشمی خوف ورجا اتمشدرر هرصبح وشام

سنبل اولدی جعدمشك افشانكك افكنده‌سی
فلفل اولدی خال عنبر بار كه هند وغلام

(عدلی) ووصلك امیدی دوستم امر بعید
برسلامكدر رجاسی سندن انجق والسلام

٨٨

چشممی اشكمه غرق ایلیلی دیده‌لرم
بربرندن نوله فرق اولمزسه بحر وبرم

نور رخسارنه زلف سیهی حایل اولوب
شام هجر ایچره بلورمز اولور اولدی سحرم

دهنك بر سوزله وارلغمی آلدی تمام
كرچه كم یوغدی برذره‌جه آندن خبرم

نه عجب بحر اولور منبعی کم اکسلمز
درد شك یادنه خرج ایلدوکمجه کهرم
تاج وتختی کله ترك ایلیلم عشق ایچره
(عدلیا) شعلهٔ اهم تیره تاج زرم

٨٩

هجر اتشله اوله‌می بر آتش جحیم
هجران وصاله اولسه مبدل زهی نعیم
بحر وجود اچنده بولنمز اکا بدل
عالم تمام اولسه صدف بر در یتیم
پر عطر اوله مشام جهان خوش هوایله
زلفك قنحوسن آلسه سحرکه دم نسیم
بوینن بورالی خط غبارك بنفشه نك
دوشدی عصایه علتله نرکس سقیم
بن قانمم یوزوکه ایرقدن نظر قیلم
وصلك هواسن ایلرمش دکمه بر لئیم
دردیله یاره یوزکی زر ایلمك لکك
هیچ نفعی یوقدرر اکر اولماسه الده سیم

. . . .

. . . .

٩٠

قشك سوداسله پیوسته جسمم چون هلال اتدم
وصال اتدم طمع سندن عجب فكر محال اتدم
غبار غم خطك ظاهر اولالی طوتدی دل لوحن
نه خط كم چكدم او راقه غممدن حسب حال اتدم
غمك دردینه دوشمكدن دوای وصلك اومردم
جفا یوكینی چكمكدن وفا كی احتمال اتدم
هوادە توز دكلدر ظاهر اولن كرد راهكده
بو خالی جسمی رخشك آیغنده پایمال اتدم
كه اولدم غمزه سندن كه لبندن تازه جان بولدم
طریق عشق اچنده (عدلیا) تبدیل حال اتدم

حرف النون

٩١

عاشق اولورمی دین سن مه لقایی سومزین
امت اولورمی دین كم مصطفایی سومزین
زاهدی كوركم كوزلر سومكه انكار ایدر
آثم اولمزمی دین نور خدایی سومزین
جان ویررلر آیغك طپراغنه طالب لرك
نیجه مفلس اوله دیه كیمیایی سومزین

یاره دیدم وصلکی حقدن تمنا ایلرم
دیدی دلبر ناز ایدب بن بودعایی سومزین

(عدلنك) فریادین ایشتمش اشیکنده نکار
خشمله دیمش سورك بن اول کدایی سومزین

٩٢

ای فلك دایم بنی سن نامراد اتمك ندن
بنی غمکین ایلیوب اغیاری شاد اتمك ندن

داد الکدن ای فلك هرکون بکا جور ایلیوب
اول رقیب کافره عدلیله داد اتمك ندن

جاهلك ویرب فلك مقصودن اهل دانشك
نامراد اولمسا سنی دایم مراد اتمك ندن

حوره بکزر اول صنم صورتده کرچه ای فلك
سن بو حسنیله آنی کافر نثار اتمك ندن

نعمت وصلی فلك ویرب رقیبه زهرنی
کاسه سینی پرایدوب (عدلیه) زاد اتمك ندن

٩٣

سیره چقسه سبزه یه اول یوسف کل پیرهن
آیغینه سبز اطلس دوشر اول لحظه چمن

سرولر كورسه خرامن هپ اياغ اوزره كلور
كل يوزن مدح ايتمكيچون غنچه لر آچر دهن
اشرفى صاچر صبا آكه كل باد آمدن
زر نثار ايدر باشينه اول كلك شاخ سمن
برك سبزن عرض ايدب خدمت قصورن كوستروب
ال لرين شمشاد له باشينه قورلر نادون
اول كلك خار فراقى خوفن ايدب طك دكل
شكل قلاّبيله دامن كير اولورسه ياسمن
سن بوحسنيله نه آدم نه ملك سن اى پرى
برمصور روح سن كاولمش جهان سن جانه تن
هاى (عدلى) نه طورر سن فصل كل وقت بهار
كورسن اول كل چهرهٔ بى زحمت خار استين

٩٤

كوكل اول سروسيمينى كورب جاندن كوزل ديرسن
قچن جان ويرمك استرسن اكا لايق عمل ديرسن
سحرده يوزنى كوردم كنش در برج عقربده
منجم سن نه وجهيله كنش برجن حمل ديرسن
نماز وذكر وتسبيحك بكه عرض ايتمه اى زاهد
اولورسك مبتلا عشقه حقه لايق عمل ديرسن

یوزینك پرتوین صوفی کوررسه‌ك اربعینکده
یقلك یرتوب اورب نعره جمال بی بدل دیرسن
ایکن چوق سویلدك واعظ بوکن وسواس ابلیسی
اکر شرح ایلسك وصفن رقیبی بل اضل دیرسن
دهانك یاد ایدم دیرسم نهان در اول عیان اولمز
مسلسل زلفکی اکسم زهی طول امل دیرسن
لب ودندانکك وصفن اشتدی دیرسحر بلبل
سخندن دردزب (عدلی) نه خوش شیرین غزل دیرسن

٩٥

کوزم هجر یله سن کریانمش سن
یورك بو دردله سن قانمش سن
نوله جاندن سنی ارتق سورسم
مکر سن جان اچنده جانمش سن
فرح کوردم سنی جانم سوندی
بن اغلادوغمه خندانمش سن
قول اولمق استریمش سن اوشاهه
به (عدلی) سن عجب سلطانمش سن
فلك قدر اولدوغوکی بلمزیدك
اشیکنده مکر دربانمش سن

٩٦

هر نفس ای خسته‌دل مقصودنه فریاددن
مرحمت کلمز بلورسن چون شه بیداددن
چون طوتلدی زلفکه دل مرغی یارك چاره‌نه
دام مشکلدر خلاص اولمایسر صیاددن
ایلشدی قصهٔ عشقی بنم روحم روان
داستان اوقیدین مجنونله فرهاددن

. . . .

عبرت اهلینه اولوم یکدر یر امزآددن
یزمشیدم صورت جانانی دل لوحنده بن
حسن تصویر ایلك نقش اولمدین استاددن
خرمن حسننده دل مرغینه ویرمز دانهٔ
اول صنم صنمك کتورمش تخمنی بغداددن
باد آهکله نیچون اول سروی میل اتمز سکا
چونکه (عدلی) میل ایدز هرسویه سروی باددن

٩٧

عالمی پر قلدك ای دل ناله وافغاندن
نه وفا کورسك کرك اول آفت دوراندن
خطی کلمادین کل وصلین طلب قل ای کوکل
کم خزان فصلنده حظ اولمز ایکن بستاندن

دشت غمده ضرب پیکانکله سینم زخمی
دست جورك پر قلبدر لالهٔ نعماندن
ای دشی درلعل نابك حسرتیله کرچه کم
جانفزادر ال یورم بن چشمهٔ حیواندن
پادشاهم ایشککده قوللرکدن کمترین
قوللق اولمق یکدرر (عدلی) کبی سلطاندن

٩٨

اکلرم هردم زیاده دردله دولابدن
یاشم ارتق موج اورر هر لحظه سیلابدن
نیجه یوزبیك بندهٔ بندکدن ازاد استسك
آل الوکه زلفکی چوز بر قلبنی باددن
روشن اولدی هب جهانده مهر رخسارك سنك
کوندوزن کون پرتوندن کیجه ده مهتابدن
کعبهٔ حسنکده قاشك کورسه زاهد ای صنم
قبلهٔ ترك ایلیه یوز دوندره محرابدن
حسرت لعل لبکله یاشمك هر قطره سی
سوز هجرکده سنك رنکین دختر عنابدن
در کهکدن غیری یوق باکه جهانده التجا
آه اکر مقصود دل فتح اولمیه اول بابدن

فرقتکده اغلدقجه (عدلی) چشمندن انك
جمع اولبدر جمله دریالر دوکیلن آبدن

٩٩

جمع اوله کم برچمنده عشرته اغاز ایچون
چلدور الم نقدمز واری سوز وسازچون
زلفی دامینه مقید اوله سن فکر ایلمز
مرغ جان پروازایدراول کوزلری شهبازچون
کندو آکمز خلوتنده باشلر کسدوکینی
طنز ایدر صوفی بزه اول دلبر طنازیچون
ال دکرمز عار ایلر بکنزر اول شه ناز ایدر
خر رقیبك لهجهٔ مردارنه شهنازیچون
جان ودل صیدینی . . . اصمز کرچه کم
جانمز قلجه قلبدر اول کمند اندازیچون
(عدلیا) عار ایلمه جانان یولنده اولمکه
جان فدا قلمادمی محمودی کوز آیازیچون

١٠٠

کچوردم آهمك تیرین ارشدکجه فلکلردن
صوررسك بیله سن آنی فلکلرده ملکلردن

بنمچون کمسه قلمادی نیاز ایتمایه قاپکده
دریغا کم قبول اولمز بری بونجه دلکلردن
نه اولور مال دنیاوی ویریدم جانی شکرانه
طولشسه بونمه کورسم بری سیمین بلکلردن
سحر طاوس ایدوب جلوه ایرشمز زلف زیبا که
جهالتدن ایدر ناله دوکر مسکین بلکلردن
غبار اولوب توزم هر دم توزرسه بادیله نوله
بکا چوق جور ایدب دلبر کچور مشدر الکلردن
کوریجک قد بالاکی بوایکی مردم جسمم
صاچرلر درله لعلی بولوکه ما ملکلردن
کهی وصل وکهی فرقت کهی تقدیرر تانی
شکایت ایله (عدلی) کوا کبدن فلکلردن

١٠١

دل محزونی غمك فکریله شاد ایده ین
ستم درد و بلا که انی معتاد ایده ین
شاد اولور دردکله جانمی شاد ایلیجك
نیجه برعافیت ایچره آنی ناشاد ایده ین
خانهٔ دلکه خراب اولدی کوزك جورندن
غمزك اوقلاریله بن آنی آباد ایده ین

وارین کو یوکه جانمی نثار ایلیه ین
کلستان ایچره کوکل مرغنی آزاد ایده ین
قدمی ایکی بو کوب آه ایده ین بن (عدلی)
نوله دلدار یولنده هله بر آه ایده ین

۱۰۲

ایدرم فکر میانکله تنم مو کبی بن
دیزرم اشك دشك یادیله لولو کبی بن
سن سهی سرو قدك ایزنه یوز سورمکیچون
اغلیوب یوللرکه یوز سوررم صو کبی بن
نیجه قان اغلیم دوشده خیالك کوریجك
بردخی کوزلرکه کلمزم او یخو کبی بن
بوی زلفك ختنه باد ایلدب مسکه دیدی
بولمدم چینی کزوب بردخی بو بو کبی بن
کورسه سنبللرکی روضه ده رضوان دیه کم
بولمدم سنبل تر اول ایکی کیسو کبی بن
شهر حسن ایچره کورنلرده دخی کورممشم
سحرله دللر آلور اول ایکی جادو کبی بن
رحم ایدوب (عدلیه) دلبر ددی ایتم کبی کل
سن ایزم کوزلیورك کتدم اوش آهو کبی بن

١٠٣

نجه قان یوتمیه یم دیدهٔ خونبارمدن
نجه زار اولمیه یم بخت سیهکارمدن
دل متاعینی آلوب زلفی طولندردی بنی
ایتمدم فایده بر قلجه بو بازارمدن
اشك دریله نصیب اولمدی لعلن اوپمك
بهره منـد اولیمدی یولینه ایثارمدن
سبب وصل دکل صبر غمه شفقتی یوق
منفعت بولیمدم یوغمـله وارمدن
سوز دل شرحی دور رجانه حرارت ویرن
(عدلیا) اودلره یانسم نوله اشعارمدن

١٠٤

کونش یوزن سحاب اورتر بنم دود سیاهمدن
کباب اولمش جکر بویی کلور هر دمده آهمدن
خطاسن قوللرك شهلر کوریجك عفو ایدرلیکن
بنم عذرومی اول دلبر کورر ارتق کناهمدن
بولور بیك قول ازاد ایتمك ثوابن رحم ایدن دلدن
بنی یاد ایلمك بر دم کلورسه پادشاهمدن

سکندر راه ظلمتده بولوردی آب حیوانی
ایریدی ذرهٔ پرتو بنم کبی یوزلو ماهمدن
کوکلده چشم مخمورك خیالیله اولورسم بن
بتیسر نرکس شهلا تنم اوزره کیاهمدن
کمه در دیبوطعن اتمه چون اتدك قشلرك قبله
یوزم دوندرمزم زاهد قو نصحی سجده کاهمدن
بلا ودردمش ای دل ازلدن (عدلیه) قسمت
فغان وناله دن کچ کم بودر تقدیر آلهمدن

١٠٥

وصل امیدی اولمسه دلداردن
دل الم چکمزدی آه وزاردن
بوی زلف مشك چینی اولمسه
حظ النمز طبلهٔ عطاردن
پر اچوب بلبل فغانه باشلمسه
ذوق ایدرکل صوت موسیقاردن
خلوتکده باش کسر کن قان ایچوب
صوفی نه نفعك وار استغفاردن
یوزمه غم ضربنی اور ای سیم تن
اصی اولمز سکه سز دیناردن

نقطه قونماسن دیسك دل لوحنه
دایرك بیل چقمغل پركاردن
روی یار اولمایجق حظ ایلمز
(عدلیا) دل بلبلی كلزاردن

١٠٦

بر نفس عیسی صفت اول غنچه لب اچسه دهن
خاكدن باش قالدورب هر مرده چاك ایلر كفن
كلشن حسنكده خدك در كل حمرا ولی
خط سبزكدر بنفشه عارضكدر یاسمن
بوی زلفك ارمغان ایلتمسه چینه صبا .
حسرتندن خون دل اولمزدی آهوی ختن
سیل اشكم جسمی غرق اتمسیدی شمع وش
آتش آهمله باشدن طوتشوب یانردی تن
لاله بكزتمكه خدوكه صحراده صبا
كل كبی زین ایلیوب كیدردی والا پیرهن
چكدی سوسن خنجرین بكزر دیو بن اغزكه
قورقوسندن غنچلر اغزین یوموب آچمز دهن

حبس غمده دوستم شکّر لبك وصف اتمکه
(عدلی) کبی اولمیه برطوطیٔ شیرین سخن

۱۰۷

عشقه دوشتم دوستلر ناز ونیازی بلمدین
نالیه دمساز اولدم سوز وسازی بلمدین

جان قدرین بامینجه لعلنه دل ویرمدم
زلفنه طولشمدم عمر درازی بلمدین

کعبهٔ کوینه عزم ایتمه یوزك خاك اتمدین
نیتکدن فایده اولمز نمازی بلمدین

صوفی طعن ایلر بکا اسراردن بلمز دیو
بن حقیقت اهلین عشق مجازی بلمدین

(عدلیا) عشقیله فانی اول که شاه غزنوی
سلطنتدن کچمدی عشق ایازی بلمدین

۱۰۸

اوزینی بنده ایده‌لی زلفکه دل غمکین
بوغصه‌یله پریشان اولدی اول مسکین

کوزم یشیله اشیکینی شویله زین اتدم
نته که انجمله زین اولندی چرخ برین

قشكده قطره عرق كم دوشبدررصنه سن
كه عنبرينهٔ مشكين اوزره درّ ثمين

اسير بند بلا اولمدق كوكل قالمز
اكركه زلفك آچه جان سپاهی اوزره كمين

طداغك اوستنه زلفك اكلدوكينی كورن
ددی كه وحی كتورمش مسيحه روح الامين

دفينهٔ دل (عدلی) كه عشقه مخزن در
آرانسه نقد غمك بولنردی انده همين

حرف الهاء

۱۰۹

نه خاصيت قومش يارب خدا بو حسنله سنده
قومادی مهر رخسارك قرار وصبرمی بنده

كرم قل برنظر داخی بنی بيجان ايدب كمسه
كه سن سز برنفس اولمز قراری روحمك تنده

رقيب خارله نيچون اچلمش كل كبی هر دم
كوزللك كلشنی ايچره ايدرسك حالمه خنده

جكرده داغ هجركله اولورسم آه وزارمدن
فغان ايده جوارمده اولنلر حشره دك سنده

خیال خدو زلفکله اکر خاك اولسم ای مهرو
بتیسر لاله وسنبل بنم قبرومك اوستنده

سنك وصف رخك بلبل سحر کلشنده سویلر کن
اشتدی کل حیاسندن قزردی اولدی شرمنده

دوزوب صف لشکر غمزك اوروب یغمالدی رومی
چکوب مشکین علم زلفك تمامت حکم ایدرهنده

غزلده نظم کفتارك یزوب اوراق کل اوزره
مجملر رومدن (عدلی) ایلتسونلر سمرقنده

١١٠

او کل بو بلبلی دیلر چوزار ایلمکه
کوکل دخی دیلر آه هزار ایلمکه

صبحکله دل بر ایدب قشلرك قراراتمش
قرارمی الو بن بی قرار ایلمکه

چونقش دلکشه میل ایلریمش اول فتان
یوز اوزره چهره‌می نقش نکار ایلمکه

قدکله زلفك اوجندن المر رومی بنم
قیامته دکن اولمز شمار ایلمکه

کوکل که قان یودو بن لعل وکوهر ایلدی جمع
کوزم دیلر آیغوکه نثار ایلمکه

صبحو که عدلی کوکل جمع ایدب که جان آتدی
ایورمی زلفك انی تار مار ایلمکه

١١١

هجرکده دودآهم ایرماسه کوکده آیه
هرشب طولردی مه‌دن روی زمین ضیایه
اولما دوغینی سایك بلمزدم اول اخر
بلدم که سن ملك سن اولمز ملکده سایه
قاشك چتوب جهانده هرلحظه خشم ایدرسن
ای شه زیان دکلمی پیوسته خم‌ّ یایه
شمس رخکدن ایرسه خاك سیاهه پرتو
کن کبی فر ویریدی هرذره کوکده آیه
سن شاهه مشتری یم جان وجهان ویریدم
بردم وصال اولورسه اوجزدر اول بهایه
یوسف مصرده دیرلر حسنیله اولدی سلطان
کورسیدی قول اولوردی سن شاه مه لقایه
قاشك خیالیله دوندی کمانه (عدلی)
هردمده تیر آهی آندن ایرر سمایه

١١٢

دیلرکه بغانه کوکلم او زلف پرتابه
نه جان ویرر کوره مسکینی بندو قلابه

کوزك غمنده مریض سهر اولالی کوکل
مژك خیالی آنی قورمی بر نفس خوابه
قلیجك اوستنه جان وکوکل که جان آتدی
عجیبمی جان ویره کرتشنه بر ایچم آبه
جوانکن بنی دردك غمکله پیر اتدی
نصیحت اولدی ایشم جمله شیخله شابه
یوزنی (عدلی) اشیککده پایمال اتدی
یزلسه لوح مذهب روا دورر بابه

١١٣

کرغروب ایتسه نه غم خورشید رخشان هرکجه
کن کبی چونکم طوغر اول ماه تابان هرکجه
صحن جنتده بولور حورایه صانکم اتصال
دلربالرله یاتن خلوتده عریان هر کجه
نار رخسارنده اول سروك یانر پروانه وار
بر آیاغ اوزره طورب شمع شبستان هر کجه
جوهر اشکمله چشمم خانه‌سن زین ایدرم
تاکه سلطان خیالك اوله مهمان هر کجه
کوردوکجه دیو رقیبی ساکه همدم ای ملك
دل ینوب تنور غمده اولدی بریان هر کجه

کتمسون دیو خیالك کوزلرمدن خوابله
ایدرم تا صبح اولنجه آه وافغان هر کجه
(عدلی) دلخسته‌نك دردینه اولوردی طبیب
دوستم قول بیلوکه طولرسه درمان هر کجه

١١٤

مژك تیری جکر سینه‌مدن ایرر اوق کبی جانه
کمان ابرولرك بر کوشه دن میل ایتسه قربانه
کل حسنکدن ایرو کلستانده ایلسم زاری
چمن بلبل‌لری تعلیم آلورلر بندن افغانه
سر کویك هواسینه جنانه طالب اولورلر
طداغك یادنه جانلر ویررلر آب حیوانه
صچك باشلر کسر طرّ الق فتنده‌ای خونی
یوزك شبر ولك اوکرادر صچکده ماه تابانه
جهانده قلمیدی خشك وتر خاکستر اولیدی
شرار برق آهم اود برقسه نار سوزانه

. . . .

دورش نیلرسك ایله آشنا اول (عدلی) دربانه
حیات وموت احکامنده شاهیله کدا بردر
برابردر جفای چرخ درویشله سلطانه

١١٥

یوزینی کورسه انك روضهٔ ارم یرنه
استسه لبلری وصفینی جام جم یرنه
مقیم اولالی کوکلده خیالی لبلرنك
کوزمه خون جکر طولدی شمدی نم یرنه
کوزلری ظلمندن اول شهك بر کون
الله چاك ایده‌ین سینه‌می یقم یرنه
بنم نه بیله ندر حالمی فراقنده
غمیله غصه یرم هر نفس نعم یرنه
معطر ایلدی آفاقی نظمی (عدلنك)
مکرکه زلفن ایدر دلبرك قلم یرنه

١١٦

خشم ایدب چشمك اورر بغرومه یاره چاره نه
غمزه‌ کك تیغی ایدر دل پاره پاره چاره نه
حسننك کلزارنی یاد ایلیوب ای مرغ دل
آه وزاری قلمسك اول کلعذاره چاره نه
کوکلی زلفنده بولدی شبرو اولمش سن دیو
بغلدی مسکین رسن آصماغه داره چاره نه

بلبل بیچاره دیر هر دم لسان حالله
بر نفس کلدن اراغ اولماغه خاره چاره نه
هر لحظه نالم محلك خلقکی ایشیدب بنم
انجنوب دیرلر عجب بو آه وزاره چاره نه

حرف الیاء

١١٧

صبحی طرّارلر مکرینه بردل اولمسون مفتون
کوزی کافرلره دوشرمه یارب بر مسلمانی
بکا دیوانه اولدی دیبو اهل عقل ایدر طعنه
نه مهلك وادی در بلمز مکر عشقك بیابانی
صحبك بندنده اولنلر کشاده خاطر المشدر
ایچنلر بادهٔ لعلك سوررلر خوش بو دورانی
جهان ملکینه سرتاسر شه اولمق استسك (عدلی)
اولی کور جانله اول شاه حسنك بنده فرمانی

١١٨

درلرله که زین ایده یوزك روی زمینی
رشکه برغور انجمله چرخ برینی
لولود شکك یادنه ای لبلری مرجان
کوزدن برغرسم نه عجب در ثمینی

زلفك خمی بو يينه جلای وطن اتدی
يك دوست ويك پوست ديو نافۀ چينی
سوكدكجه شفا بخش اولور خاتم لعلك
حرز دل وجان اولدی مكر نقش لكينی
اند ايچسه رقيبك صنما دينم ايچون دير
يوق ييره نيجه آندلر ايچر كور اولمينی
دل (عدلی) صچی بندنه طولاشدی نكارك
آنی چكرك طوت ايكن اوزتمه ايپنی

١١٩

نو بهار اتدی مزين يينه روی عالمی
بزم كلشن ايت بولب بر نيجه يار همدمی
درميان ايت واركی نركس كبی باغ ايچره كم
دوكلوب صاچلمغ اوكرتدی شكوفه درهمی
صافی می نوش ايله دهرك قل فريبندن حذر
عالم احوالك مكدر ايتمدين قل عالمی
تازه ايلمك باده آبيله دل پژمرده يی
نيجه ويردی آب رو ازهاره كورك شبنمی
اولوبن غمكين بنفشه كبی بورمز دم بوين
(عدليا) بوينومه بند ايتسم اوسنبل پرچمی

١٢٠

ای خواجه قتی مغلق اولور عشق کتابی
بابك دکل اکلامدوکیسه قو بوبابی
زلفك خمی جورینی پری شانلغمزدن
کر اوڭده وز باری سن اوتمه حسابی
لعالك غمله کوزدن اولور یینه روانه
نوش ایلدوکنجه قمو عشق اهلی شرابی
نای اوللی غم چنکنه قانونله کوکلم
دمساز اولوبدرر آکا سینه ربابی
(عدلی) سن آنی ترك ایده کور عاقلسك کر
ترك ایتسه کرك سنی قو بوملك خرابی

١٢١

کیجه اویخوده کوکل جنتده کوردی ییرنی
کوی دلبرده اقامت درددی تعبیرنی
دست قدرت مبدأ فطرتده بکزر ایلمش
آبو خاك عشقله عاشقلرك تخمیرنی
ساقئ دوران بنی برجامله مست اتدی کم
عشق شرعی منع قلمش محتسب تعزیرنی

دلبره جور وجفا قلمق ثوابن دیرمش
عاشقینه وای رقیبك مرشدینی پیرنی
عشق خیلی شویله غالب اولدی دل ملکینه کم
(عدلیا) ارکان دولت ایلسون تدبیرنی

١٢٢

ساقیا ساغر هلال قنی
صون برو دافع ملال قنی
باغبانا بو باغ عالمده
میوه سی مهر بر نهال قنی
روشن اتما که جان و دل ملکن
قنی اول مهر بی زوال قنی
فرقتی ایچره بیم جان وارکن
وصله ایرماکه احتمال قنی
کتدی عشقیله اختیار الدن
دخی صبر ایتمکه مجال قنی
دهنی فکر اولو نسه سوز یو قدر
بلی وصفنده قیل وقال قنی
اکلنردك خیالله غمده
(عدلیا) عالم خیال قنی

۱۲۳

کر میسر ایده طالع زلفکه همسرلکی
باشه ایلتور جهان ایچنده اول سرورلکی
کل فراقنده کل اوکسوزی کچر بلبل ولی
آتشم کار ایلسه کوریدی خاکسترلکی
ای وصال اهلی می وحدت ایچك زرجامله
بزم محنتده سفال ایلر بزه ساغرلکی
کوزلرم یاشندن آلور ابر باران دوکمکی
لالیه خونین جکر تعلیم ایدر مجمرلکی
تاجورلر سندن اوکرنسن افندی بکلکی
بنده‌لر (عدلیدن) اوکرنسون کلوب چاکرلکی

۱۲٤

هرقچن رخسارنی عرض ایده دلبر کل کبی
ناله‌یه باشلر کورب بیچاره دل بلبل کبی
بکزرم دیرسك صچینه سن دخی ای مشك چین
یوز قراسن حاصل ایدرسن قرا سنبل کبی
حسنکه اویکنمکه بدر اولیجق کوکده قمر
برسیه حلقه آصر رخسارنه کاکل کبی

خشمله خنجر چکوب کوکلم سراپینه کلور
چشم خونریزك ایچر هرلحظه قانم مل کبی
خال مشکینك هواسیله ایدر ترك دیار
رومه کلدی مشك چین سود ایله فلفل کبی
حسن ایلینك شاهی‌سن آیپله کون لیل ونهار
ایزکه یوزن سوررسن شهریاره قول کبی
لطفنی (عدلی) یه دایم اول جفا کارك کورك
غنچه وش آغزن آچوب ایدر تبسم کل کبی

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

خوش بلور مهر ووفا قاعده سن یار ولی

ازان جعفر

اعتبار اولمیه اول علمه که کلمز عمله

تمت